

Kurdiska ordspråk

**Dialekten Feylî
Svensk översättning**

Saiwan Kamber

Första upplagan
© 2015 Saiwan Kamber
2015-07-22
www.feyli.se
Info@feyli.se

**Till mina kära föräldrar
Jasim och Lamieh, mina hjältar.
Och till min älskade dotter Madjan.**

Författarens tack

**Jag vill tacka nedanstående personer för deras hjälp med
utformandet av denna bok**

Jasim Kamber

Lamieh Say

Ebrahim Jahanbakhsh

Förord

Bokens syfte är att ge läsaren en inblick i de ordspråk som finns inom Feyli dialekten av kurdiskan. Vidare är det ett sätt att bevara och propagera Feyli dialekten.

Boken börjar med en förklaring av hur de latinska bokstäverna används för att hjälpa läsaren att snabbt ta sig an ordspråken.

Varje ord är skriven precis som de låter, detta för att bevara rätt uttal samt förhindra missförstånd då det förekommer ord som låter väldigt likt varandra men har olika betydelsen. Ordspråken börjar alltid med det latinska alfabetet för att sedan övergå till det arameiska. Detta för att oavsett vilken alfabete man än lärt sig ska man kunna dra nytta av ordspråken.

För att säkerställa att ordspråkens andemening inte går förlorade så är översättningen inte alltid ord för ord.

Där det behövs har ytterligare kommentarer angetts för att ordspråken ska förstås rätt. Kommentarererna återfinns nedanför den svenska översättningen inom [].

Boken avslutas med en ordlista bestående av "svåra" ord.

Trevlig läsning.

Feylî alfabetet

Bokstav	Exempel	Motsvarighet
A, a	Agir (Eld), Ayim (Människa)	Svenskt A
B, b	Bar (Last), BaL (Vinge, Arm)	Svenskt B
C, c	Cûwan (Ung), Cî (Plats)	Engelskt J
Ç ç	Çeft (Sned), Çew (Öga)	Engelskt Ch (apter)
D, d	Dar (Träd), DaLig (Moder)	Svenskt D
E, e	Encîr (Fikon), Eger (Om)	Svenskt Ä
Ê, ê	Êware (Skyming), Rê (Väg)	Svenskt e i Ren
F, f	Firye (Mycket), Fîl (Elefant)	Svenskt F
G, g	Giran (Dyr), Gep (Stor)	Svenskt G
H, h	Heşt (Åtta), Hawsa (Granne)	Svenskt H
I, i	Incig (Kläder), ImsaL (I år)	Svenskt e i hett
Î, î	Îla (Den här sidan), Sîr (Vitlök)	Svenskt I
J, j	Jan (Smärta), Jin (Kvinna)	Franskt J
K, k	Kew (Blå), Kawirr (Får)	Svensk K
L, l	Liç (Läpp), Lifane (Tvilling/Par)	Svenskt L
M, m	Mar (Orm), MaL (Hus)	Svenskt M

N, n	Nan (Bröd), Nixan (Nagel)	Svenskt N
O, o	Kome (Många), More (Mutter)	Svenskt Å
P, p	Pa (Ben), Pül (Pengar)	Svenskt P
Q, q	Qert (Lån), Qeün (Tjock)	Arabiskt Q i Qibbla
R, r	Rê (Väg), Ras (Sanning/Höger)	Svenskt R
S, s	Sa (Skugga), SaL (År)	Svenskt S
Ş, ş	Şan (Axel), Şar (Stad)	Engelskt Sh
T, t	Taze (Ny/Färsk), Tûp (Boll)	Svensk T
U, u	Kurr (Pojke), KuL (Kort)	Svenskt o i kort
Û, û	Kûr (Blind), KûL (Axel)	Svenskt o i Lok
V, v	Gîv (Diameter), Midver (Rådjur)	Svenskt V
W, w	Waran (Regn), Wehar (Vår)	Engelskt W
X, x	XaLû (Morbror), Xaw (Sömn/Dröm)	Kh (an)
Y, y	Yek (Ett), Ye (Den)	Svenskt J
Z, z	Zêw (Mark,Jord), Zûr (Styrka)	Svenskt Z

Författaren utgår från kurmancî alfabetet (ü undantaget).

I boken förekommer även L inom orden vilket motsvaras av amerikanskt L som i App(L)e och (L)eg.

Det finns 2 andra sätt att skriva denna $L \Rightarrow II$ samt I . Då det inte finns någon standard man kan följa har författaren valt L .

Bokstäver som upprepas betonar bokstaven. Som exempel kan nämnas Kirr, Wirr, Xirr.

A

Adetê daştî le şîrî – Terkê nîyekey le pîrî

ئادەتی داشتی له شیریی – تهرکی نییهکهی له پیری

Vanan man lärt sig som barn - Bliir man inte av med som gammal

Agir bê dükel nîyew

ئاگر بی دۆکهیل نییهو

Ingen eld utan rök

Agir ki keftew, terr u hişk neyrê

ئاگر ک کهفتهو، تهر ئو ههشک نهیری

När elden tar sig, gör den ingen åtskillnad mellan torr och blöt

Agir we agir nîyekujyêdew

ئاگر وه ئاگر نییهکوژبیدهو

Eld släcks inte med eld

Agir xase dem u dü, bira xase ne çü şü

ئاگر خاسه دهم ئو دۆ، برا خاسه نه چۆ شو

Eld är bra tänt eller rökigt, bror är bra men inte som maken

Aqil we işare, nezan we kutek

ئاقل وه ئشاره، نهمزان وه کوتهک

Den vise med ett nick, den dumme med en påk

Aqiweti ziLm kirdin, cewr kîşane

ئاقوهت زلم کردن، جهور کیشانه

Elände är den ondes lön

Ard de teyre qert key?

نارد ده تهیره قمرت کهی؟

Lånar du mjöl av tjuven?

Ardi berü le tîwîLê nîyewisê

نارد بهرق له تیولئ نیههوسی

Kastanj mjöl fastnar inte i hans panna

Ardi naw dirrig(Dirrigi naw ard)

نارد ناو درگ

Mjöl bland törne

[Förvirrad]

Aşi çill kêwanû

ناش چل کیوانوو

Fyrtio gummors soppa

[Ju fler kockar desto sämre soppa]

Asin we jengi xwey darizyêd

ناسن وه ژهنگ خوهی دارزیند

Järnet ruttnar av sin egen rost

[Man skapar sina egna problem]

Asîyaw girmey tîyey u ardê dîyar nîye

ناسییاو گرمهه تییهه ئو ناردئ دییار نییه

Det låter om kvarnen men ingen mjöl syns till

[Mycket väsen för ingenting]

Aw le asîyaweyl kept u deng u bas tamam bü (Aw le asîyaw bikefê)

ئاو له ناسییاو هیل كهفت ئو دهنگ ئو باس تمام بو

När vattnet rinner i vattenkvarnen slutar alla diskussioner

Aw le desi narijyê

ئاو له دەسە نارژیی

Vattnet rinner inte igenom hans fingrar

[Snål]

Aw le yê cî bimêni genyê

ئاو له یی جی بمینێ گەنێی

Stillastående vatten stinker

Aw u agir mawiL neyrin

ئاو ئو ئاگر ماوڵ نەیرن

Vatten och eld ger en ingen respit

Aw we peLe we qert nîyeyd

ئاو وه پەله وه قەرت نێیەید

Han lånar inte vatten till Monsunen (höstregn)

Aw wisya tu newis

ئاو وسیا تو نەوس

Stannar vattnet, stanna inte du!

Awi jîrê key

ئاو ژیری کەیی

Vattnet under hön

[Dold avsikt]

Awê ki rişya cemew nîyewd (Awig rişya girdew nîyew)

ئاو ئی ک ریشیا جەمەو نێیەود

Man kan inte samla spilled vatten

Awi zûrdar werew biLênî çû

ئاو زووردار وەرەو بلینی چوو

Stark vattenflöde går uppåt

Awman we yê cû nîyeçû

ئاومان وه یێ جوو نیهچوو

Vår vatten rinner inte i samma å

[Kommer inte överens]

Awî zel deyd?

ئاو زهل دهید؟

Vattnar du vassen?

[Meningslös arbete]

Axiri yarî cenge, axiri dûsî dujmenî

ئاخر یاری جهنگه، ئاخر دووسی دوژمهنی

Hjälpssamhet slutar med bråk, vänskap slutar med

fiendskap

Ayimi qeün; Mirdîn u le qewr nanê (naninê) gene

ئایمی قهۆن؛ مردن ئو له قهۆر نانێ (نانینێ) گهنه

Den fetes död och dennes gravsättning är plågsam

Ayim firexwer du car mirê

ئایم فرمهۆهر دو چار مرئ

Den glupske dör två gånger

Ayim ta le esp nekefê espsiwarî yad nîyegrê (Sûwar ta

nerrimê, sûwarî yay nîyegrê)

ئایم تا له ئەسپ نهکەفێ ئەسپسوارێ یاد نیهگرێ

Så länge man inte ramlat av hästen, lär man sig inte rida

Ayim xweş-hisaw, şerîk maL merdime

ئایم خوێش هساو، شەریک مأل مهردمه

Den generöse har del i folks hem

B

Bari çeft ta maL narisi (Bari çeft we menzil nîyeçû)

بار چەفت تا مأل نارسى

Sned last anländer inte till destination

Biçme cayg kesmeşnasê, ewqerge dirû bidem pîrr kirwasi (Biçim we şarê kesim nenasê – Wesfi xwem bikem pîrr kirwasê)

بچمه جايگ كهسمه‌شناسى، ئهوقه‌رگه دروو بدهم پىر كرواسى

Kommer jag till okänd plats, ska jag ljuga en klänning full

Bira mar bê, he hizar bê! (Bira eger mar bû, hizar bû)

برا مار بى، هه هزار بى!

Om ens bror är en orm, må han vara i tusental!

Bar era pîya, tewn era jin

بار نهرا پىيا، تهون نهرا ژن

Börda för man, "mattmaskin" för kvinna

Bani çewê birüye neyrê

بان چهوى برۆيه نهيرى

Det finns inga ögonbryn över hennes ögon

Bawgi bîbira u amûzay fire

باوگ بى برا ئو ناموزاى فره

Brorlös far och många kusiner (farbrors barn!)

[Ingen hjälp när man behövde det, nu när ingen hjälp
behövs finns det gott om hjälpande händer]

Barîkew bû, beLam nawiryê (nîyewiryey)

باریکه بوو، وه لأم ناوریی

Den blir smal men går inte av

[Tålomod]

Bawg kur xwey nasêd

باوگ کور خوهی ناسیند

Fadern känner sin son

Bawg beLa,dalig qeza – Jin nêmet xuda

باوگ به لآ، دالگ قهزا – ژن نئیمهت خودا

Usel mor och far – Maka skänk från ovan

Bawgi pîye xwer, kuri kewaw xwer

باوگ پئییه خومر، کور کهواو خومر

Fettätande pappa, köttätande son

[Som nedan]

Bawgi gûşt mexwer kuri qesaw xeydew

باوگ گووشت مهخومر کور قهساو خهیدهو

Vegetariansk far, uppfostrar slaktarens son

Bawgim xas bû, daLigim düyeti merdime

باوگم خاس بوو، دالگم دؤیتهت مهردمه

Så länge min far är en bra far, min mor är någons dotter

Bawg mirdê xefê, le wirsî mirdê nîyexefê

باوگ مردئ خهفئ، له ورسی مردئ نییه خهفئ

Den vars far dött sover, den döde kan inte sova p.g.a

hunger

[Oron för brödsfödan försvinner aldrig]

Bawejin bawgi bimirê, birajin biray bimirê

باوهژن باوگ بمرئ، براژن برای بمرئ

Må styvmors far dö, må brorsfrus (svägerskans) bror dö

[Att be Gud om nåt ologiskt]

Bira erê rûji teng, tifeng erê rûji ceng

برا ئهري رووژ تنگ، تفنگ ئهري رووژ جئنگ

Vän för svåra dagar, gevär för krigens dagar

Bira biray mine, tu tarîfi keyd?

برا برای منه، تو تاريقي كئيد؟

Det är MIN bror, varför pratar DU om honom i goda

ordalag?

Birat, herçê dirat

برات، هرچی درات

Din bror, vad det än blev

Birayman birayî, kîseman cîyay (Birame bira, kîseman cîya)

برایمان برایی، کئسهمان جئییای

Vänskap är en sak, mina pengar en annan

Birinc we demi niyefisê

برنج وه دهمی نییهفیسئ

Riset blir inte blöt i hans mun

Bizan u meke

بزان ئو مئکه

Vet och gör inte

Bawanî düyeti nectar tûkiLaşe

باوانی دۆیەت نەجار تووکلاشە

Snickardotterns hemgift är träflisor

Bizin erê şewig, cî xwey xweş keyd

بزن ئەرێ شەوگ، جی خوەی خوەش کەپد

Även för en kväll ordnar geten till sitt boning

Büçigî bike, ta gewrayg bayde şanid

بۆچگی بکە، تا گەورایگ بایدە شانید

Var ödmjuk, så den högaktade gör dig sällskap

Bûd ew la xirsege bûm?

بوود ئەر لا خرسەگە بووم؟

Är det vettigt att hjälpa björnen?

[Hjälpa sin fiende]

Berd eray merde(Pîyag)

بەرد ئەرایی مەردە

Sten är för män

Beşker beşê kird, xwey we wirsî men

بەشکەر بەشێ کرد، خوەی وە ورسی مەن

Distributören utdelade, själv blev han lottlös

Be le gerdene we insaf

بە لە گەردەنە وە ئنساف

Nacka honom rättvist

Bê xûwî erê ayim lîwe bike

بێ خۆی ئەرێ ئایم لێو بەکە

Att utföra en god gärning för en galen person!

Bîkarî kargay şeytane

بیکاری کارگای شعیتانه

Sysslolöshet är djävulens verkstad

Bîgar bûd, bîkar newd/neûd

بیگار بۆد، بیکار نهۆد

Var sysslolös men inte arbetslös

Bîla barim xalî bikem, ewsa büş encîre ya enare

بیلا بارم خالی بکهم، ئهوسا بۆش ئهنجیره یا ئهناره

Tillåt mig tömma min last, fråga sedan om det är fikon
eller granatäpple

Bîhûde xerid we çen?

بیهووده خهرد وه چهن؟

Hur mycket betalar du för värdelösa ting?

Bê le wey, ta çinar bilerzê

بئی له وهی، تا چنار بلهرزئی

Slå till asken, så lönn (tysklönn) ska darra

Bira, biramid - Jin xwastid hewsamid

برا، برامد - ژن خواستد ههوسامد

I vänskap är du min vän, när du gifter dig är du min
granne

C

Cûri nijî wer u pişt neyrê (Çü qeme weri pişt neyrê)

جوور نژی وهر ئو پشت نهیری

Som en lins, har han varken fram eller baksida

Cengi pîya u jin bawer pê meke

جەنگ پێیا ئو ژن باوەر پێ مەکه

Tro inte på ett bråk mellan gifta par

Ceng rewyadew, çilmin we şûni çû gerdê

جەنگ رەویادەو، چلمن وە شوون چوو گەردێ

Kriget är slut, fånen letar vapen

Ceng kirdin xastir le betaLa büne

جەنگ کێردن خاستر لە بەتالایا بۆنە

Att kriga är bättre än att vara arbetslös

Ceng le cîye cengan xweşe

جەنگ لە جێیە جەنگان خوێشە

Krig i krigets fält

Cehenem we derê biresew, we binê meçû

جەهەنەم وە دەری برەسەو، وە بنێ مەچوو

Anländ till helvetes rand, men gå inte till dess botten

Cûwanî pirri guLe, eger bizanî - pîrî bari xeme, eger bitwanî

جووانی پیری گولە، ئەگەر بزانی - پیری باری خەمە، ئەگەر بیتوانی

Ungdomen är full av glädje, om du bara vet – Ålderdom

är sorgens börda, om du orkar

CahiL kûre, xeyr u şerr xwey le yekew nîyekey

جاهل کورە، خەیر ئو شەر خوەی لە یەکەو نێیەکە

Ungdomen är blind, den kan inte åtskilja mellan gott och

ont

Ç

Çill kes le naw işkeftûn, gurg xwardeyan

چل کەس لە ناو نیشکەفۆن، گورگ خواردهیان

Fyrtio personer var i grottan, en varg åt upp de alla

Çiraxig we maL rewas, we mescid herame!

چراخگ وه مأل رهواس، وه مهسجد ههrame!

En lampa som är OK för hemmet, är inte tillåtet i moskén

Çi rûjê wefir bû, ew rûje zimsane

چ رووژئ وهفر بوو، ئەو رووژه زمسانه

Den dag det snöar, den dagen är vinter

Çîştê ki le maL mîr fires, nan u pêyaze

چشتی ک له مأل میر فرهس، نان ئو پییازه

Det som finns gott om i furstens hus, är lök och bröd

Çime bawan tekew derim - Xemi dinya kefte serim

چمه باوان تهکەو دهرم - خەم دنیا کەفتە سەرم

Ja gick till mitt familjhem för att få vila – Jag fick världens sorg på mig

Çû eLgir, sey diz dîyare

چوو ئەلگەر، سهی دز دبیاره

Beväpna dig, tjuvens hund syns

Çûwar çîşt pîya şiknê: Qerti fire, Minal fire, Dijmini fire, Jini bîxisLet

چوار چشت پیا شکنێ: قەرت فره، منال فره، دژمن فره، ژن بیخسلەت

Fyra saker knäcker en man: Mycket lån, många barn, många fiender, dålig fru

Çû xuda dengê nîye - Her ke bixwey deway nîye

چوو خودا دهنگنئ نیهه - ههر که بخوهی دهوای نییه

Guds bestraffning "låter inte" – Den som drabbas har ingen bot

Çü keLeşêr, namewq qülinê

چۆ کهلهشیر، نامهوق قۆلنئ

Som tuppen gal han i tid och otid

Çû le barîkî şikêt, merd la qayimî

چوو له باریکی شکیت، مرد لا قایمی

Grenen bryts av dess tunnhet, man av hans hårdhet

Çuner wet serim sûktir, ezawim kemtir

چونهر وهت سهرم سووکتیر، ئەز او م کهمتر

Betan sa: lättare huvud, mindre plågor

ÇepLe we yê des nîyekutyê

چهپله وه یئ دەس نییهکوتیی

Man kan inte klappa med en hand

ÇukuLşikin xwey şiknê

چوکولشکن خوهی شکنئ

Hycklaren knäcker sig själv

Çeqû miştey xwey nîewirê

چهقوو میشتهی خوهی نییهویرئ

Kniven skär inte sitt eget skaft

Çemya gûçan, neçemya saçû (Er çemya, gûçan. Er neçemya, saçû.)

چهمیا گوچان، نهچهمیا ساچوو

Böjer den sig (böjd handtag)käpp, böjer den inte sig (rak) käpp

Çarey xew, xeftine - Çarey rê reftene

چاره‌ی خه‌و، خه‌فتنه - چاره‌ی ری ره‌فتنه

Sömnens bot är att sova, resans bot är att gå

Çiray feqîr mange şewe

چرای فه‌قیر مانگه شه‌وه

Månen är den fattiges nattlampa

Çenê lareme, qersequLê barime

چهنی لاره‌مه، قهر سه‌قولی بارمه

Olyckliga mig, spillning (åsnans avföring) är min last

Çew bidray, negi naw bidray

چه‌و بدرای، نه‌گ ناو بدرای

Må jag förlora ögat men inte hedern

Çewi diz le çew sawmal tîjtire

چه‌و دز له چه‌و ساومال تیژتره

Tjuvens blick är skarpare än husägarens

Çewim dî, diLim ney (nedî)

چه‌وم دی، دلّم نه‌ی

Han såg mina ögon men inte mitt hjärta

Çîde xwazmenî, şewekyan biçû

چیده خوازمهنی، شه‌و مکیان بچوو

Ska du fria? Gör det på morgonen

**Çîde xwazmenî kesig, Eger dadey pêd xwed we şaqizî
mezan! Eger nêyadey pêd xwed we güxwer mezan!**

چیده خوازمەنی کەسگ، ئەگەر دادەیی پێد خوەد وە شاقزێ مەزان! ئەگەر
نێیادەیی پێد خوەد وە گۆخوەر مەزان!

Gå och fria, Om du får jakande svar känn dig inte stolt!,
om du får nej till svar känn dig inte misslyckad!

D

Dar ki berr egri, ser eçemni [Dar berr girê, ser çemnê]

دار ک بەر ئەگرێ، سەر ئەچەمەنی

När trädet bär frukt, böjer den sig

Der maLid bûwes, hewsä neke diz

دەر مالد بووس، هەوسا نەکە دز

Stäng din dörr, gör inte grannen till tjuv

Der merdim nekut, derid kutin

دەر مەردم نەکوت، دەر د کۆتن

Knacka inte på hos folk, de kommer att knacka på hos dig

Des şikyay, zewaLi gerdene

دەس شکییای، زەوال گەردەنە

Den brutna armen är nackens börda

Du bira cen kirdin - Lîwe le û düre bawir kird

دو برا جەن کێردن - لێوێ لە و دۆرە باور کێرد

Två bröder bråkade med varandra, fånen trodde det var
på riktigt

DaLig her meşkeyg bijenê, düyetiş jenê

دالگ هەر مەشکەییگ بژمێ، دۆیەتیش ژمێد

Det modern gör, det gör dottern

**Dür le şitir bixef, xaw helpeLe neywn (Le şitir dür bixef –
Xaw helpeLe neün)**

دۆر له شتیر بێخەف، خاوە هەلپەڵە نەبیون

Sov långt ifrån kamelen, dröm inga mardrömmar

[Håll dig borta från oärliga människor och slipp problem]

Dêanê ki êyşa, kîşya

دێئانی ک ئێشا، کیشیا

Tanden som gjorde ont, drogs ut

Dêan saz kesige we dêan merdim nan xwey

دێیان ساز کەسگە وە دێیان مەردم نان خوەی

Tandläkare är den som äter med folks tänder

Desi tema dirîje

دەس تەما درێژە

Girighetens hand är lång

Desi xwed eray xwed

دەس خوەد ئەرایی خوەد

Din hand för dig själv

Desi petî tûz le lê heLsê?

دەس پەتی تووز لە لی هەلسێ؟

Dammar det från en tom hand?

Desi bêgane tam dîrê

دەس بێگانە تام دیرێ

Främlingens hand är gott

[Gräset är alltid grönnare på den andra sidan]

Derekî hat binekî der kird

دەرەکی هات بنهکی دەر کرد

Främlingen kom och slängde ut den infödde

Der le bani paşne çerxê

دەر له بان پاشنه چەرخێ

Dörren snurrar på gångjärnet

Düyetid bê(d)e jin mirdê - Manga bê(d)e ga birdê

دۆیهتد بێیه ژن مردێ - مانگا بێیه گا بردێ

Ge din dotter (gifta bort) till en änkling – Ge din ko till den som förlorat sin ko

Dûs le bana(w) nûrrê, dişmen le jêra(w)

دووس له بانا نوورێ، دشمەن له ژێرا

Vänner ser en uppifrån, fienden underifrån

Dûsî bîcehet bû, dişmenî bîcehet nîyew

دووسی بێچههەت بوو، دشمەنی بێچههەت نێیەو

Vänksap utan orsak är möjlig, fiendskap utan orsak är omöjlig

Dür bû, dûs bû

دۆر بوو، دووس بوو

Var avlägsen, var uppskattad

Dikandar heLeLe key, herçê le dikanê bû

دیکاندار هەلەلە کەو، هەرچێ له دکانێ بوو

Butiksägaren gör reklam oavsett vad han har i sin butik

Dijmin mirê, rîşey nîyemirê

دژمن مرێ، ریشەو نێیەمرێ

Fienden dör, dess rot består

Dizê ki le diz bidizê, şa-dize

دزئى ك له دز بدزئى، شا دزه

Tjuven som stjäl från andra tjuvar, är tjuvarnas kung

Diz xweşye, bazar şêwyay

دز خوښيه، بازار شيوپيای

Tjuven glädjs när det råder tumult i bazaren

Dan le deri qingi, wet: Ay diganim

دان له دهر قنگئى، وهت: نای دگانم

De slog honom i baken, han ropade aj min tand

DaLig wet: Mi mirim - Düyet wet: Mi şü kem

دالنگ وهت: م مرم - دؤيهت وهت: م شؤ كهه

Modern sa: Jag håller på att dö – Dottern sa: Jag gifter mig

DaLigid bimirê, ard u aw

دالنگد بمرئى، نارد ئو ئاو

Dör din mamma, mjöl och vatten

DaLigi diz ya sîne xwey(exwad) ya sîne kutê

دالنگ دز يا سینه خوهى يا سینه کوتئى

Tjuvens mor äter antingen bröstfilé, eller slår sig på bröstet

Dengê le bini çalaw tîyey

دهنگئى له بن چالاو تيبهئى

Hans röst kommer från botten av brunnen

[Orkeslös,Svag]

DaLig bün u düyet bixwaz - Ta nekefye neng u waz

دالگ بۆن ئو دۆيەت بخواز - تا نەكەفیه نەنگ ئو واز

Se modern och gift dig med dottern – så slipper du problem och skam

DaL pîr bû, kûrkûrek tûlekî we pê keyd

دال پیر بوو، کوور کوورەك تۆلەكی وه پێ كەید

När gamen kommer till åren blir den till malens åtlöje

Darig heres bûd, ras çûde ban

دارگ هەرس بوود، راس چووده بان

En träd som beskärs, växer rakt uppåt

Darê ki saLê berr negrê, nîyewirrê

دارئ ك سالی بەر نەگرئ، نییەویرنئ

En träd som inte bär frukt ena året hugger man inte ner

Darê ki rrimê, bizan kefêde kam la(we)

دارئ ك ریمئ، بزان كەفێدە كام لا

När trädet faller, se åt vilket håll den faller

DaLig wisaye, daye le xwey çü

دالگ وسایه، دایه له خوهی چۆ

Modern står bekymmerslöst, amman är från sig av oro

Du kes biçne lay qazî - Yekê tîyeydew we razî

دو کەس بیچنە لای قازی - یەكئ تییەیدەو وه رازی

Går två personer till domaren kommer en av de vara nöjd

Dûs desê bişkin, desxirrey meke

دووس دەسئ بیشکن، دەسخرەئ مەكە

Bryt din väns arm, men bedra inte honom

Du gêa (gida) le seri maL dewLemenê bîye cengîyan

دو گنیا (گدا) له سهه مأل دهو له مه نه بییه جهنگیان

Två tiggare bråkade framför rikemannens hus

Düyay tîrrîn qîng sift girtine

دۆبای تیرین قنگ سفت گرتنه

Efter att man fisit håller man sig

Desi zûr saman neyrê

دهس زوور سامان نهیرئ

Man har ingen glädje av maktens hand

Des kar keyd, çew tersê

دهس کار کهید، چهو تهرسی

Handen gör sitt, ögonen räds

Desim bişkê negi pam - Bawem bîmrê negi dam

دهسم بشکی نهگ پام - باوهم بمرئ نهگ دام

Må min hand brytas, inte min arm – Må min far dö, inte min mor

Desi merdim mar we pê girin

دهس مهردم مار وه پئ گرن

Man fångar orm med folks händer

Des nerm u nazik, derzî pûLadîn

دهس نهرم ئو نازک، دهرزی پوولادین

Mjuk och len hand, nål av stål

[De som accepterar nåt även om de vet att det inte leder till nåt gott]

Desê ki qanûn bûridê, xûnê nîyetê(nîyetyê)

دهسێ ك قانون بووریدئ، خۆنئ نیهتئ

Handen som kapas av lagen, blöder inte

[Staten betalar inte för blodvite]

Desê ki natwanî bûridê, maçi bike

دهسێ ك ناتوانئ بووریدئ، ماچئ بکه

Kan du inte kapa av handen, kyss den

Demi sey we tike bûwes

دهم سهئ وه تکه بووهس

Stäng hundens gap med en bit kött

Demi merdim qingî min nîye ta bigirmey

دهم مهردم قنگ من نیه تا بگرمهئ

Folkets mun är inte mitt bak för att jag ska hålla mig

Demê dûşawe, diLê zûxawe

دهمئ دووشاوه، دلئ زوخاوه

Gubbens mun är som sirap, hans hjärta är full av sorg/var

Deyig hes xa keyd, deyg hes xa xweyd

دهیگ ههس خا کهید، دهیگ ههس خا خویید

Ena byn "tillverkar" ägg, andra byn äter ägg

Dîni hini dînare

دین هن دیناره

Säljer sin religion för pengar

DêwiL dirryêd, beLm kene tê

دیوڵ دریند، بهلم کهنه تئ

Går trumman sönder, fyller man den med halm

E

Eger gurg neüd (nêd), segeyl (segel) xwened

ئەگەر گورگ نەژد، سەگەیل خوئەد

Hade inte det varit för vargen, hade man blivit uppäten av hundarna

Eger hîçî nîyezani - gûçan heLgir eray şûwanî

ئەگەر هیچی نییەزانی - گووچان هەلگیر ئەرای شووانی

Kan du inget – Ta dig en käpp och bli herde

Eger Îsa new; Eger Mûsa new; Xuda xudadari xwey keyd

ئەگەر ئیسا نەو؛ ئەگەر موسا نەو؛ خودا خوداداری خوێ کەید

Hade inte jesus eller mooses funnits, hade gud fortsatt vara gud (göra det gud gör)

Eger le çeçel bitirsyam, mamir nîyenyamew

ئەگەر لە چەقەل بیترسیام، مامیر نییەنیامەو

Vore jag rädd för schakalen hade jag inte fött upp hönor

Eger sûwar u pa pîya bitwan des bikene mil yek, yey mil

çemnêd ew pa hîz deyd

ئەگەر سووار ئو پا پیا بتوان دەس بکەنە مل یەک، یەمی مل چەمنێد ئەو پا هیز دەید

Om ryttaren och den gående ska kunna kramas, måste ena böja sig och den andra höja sig

Eger tu dizzi, tîyerîke-şew fires [Er terye xasigid, tîyerîkî şew fires]

ئەگەر تو دزی، تیپەرێکە شەو فرەس

Om du är tjuv, finns det gott om nattmörker

Eger zûwan bîlê, ser seLamete

ئەگەر زووان بیلێ، سەر سەلامەتە

Om tungan tillåter är huvudet hel

EqLê ha çewê

ئەقڵی ها چەوێ

Han tror på det han ser

Erwawî êwaran miziney bigir, eşxal şewekyan

ئەرواوی ئیواران مزنەیی بگر، ئەشخاڵ شەوکیان

Bruka jorden på eftermiddagen, ta hand om boskapen på morgonen

Elan ki taLan taLane - setmenî (sed tumenî) jêri paLane

ئەلان ک تالان تالانە - سەتمەنی (سەد تومەنی) ژیر پالانە

Nu när det är plundring och röveri - 100 lappen är under sadeln

Er bawgit nedîgîm le xusey daligit mirdîm

ئەر باوگت نەدیگیم لە خوسەیی دالگت مردیم

Hade jag inte sett din pappa hade jag dött på grund av din mor

Er bedgû neü(w), mîye u gurg de yey ca aw xwen

ئەر بەدگۆ نەو، مێیە ئو گورگ دە یەیی جا ئاو خوێن

Om det inte fanns nån skitsnackare hade fåren och vargen druckit från samma å

Er bizanisam kam rûj me mirdim, laney awadanim derwes mekirdim

ئەر بزانسام کام رووژ مە مردم، لانەیی ئاوادانم دەروەس مەکردم

Hade jag vetat när jag dör, hade jag bommat igen mitt hus!

Er dîrî dirêxt neke, er neyrî qert neke

ئەر دیری دریخت نهکه، ئەر نهیری قهرت نهکه

Om du har (pengar) spill ingen tid, Om du inte har låna
inte

Er dît ezim - er neyt dizim

ئەر دیت ئەزم - ئەر نهیت دزم

Om du såg mig var det jag – Om du inte såg mig är jag
tjuven

Er guL nîyid, we dirrig mew

ئەر گۆل نئیید، وه درگ مهو

Om du nu inte är en blomma, stick oss inte med dina tagg

Er keLeşêr nequLnê, dî rûj nîyew?

ئەر کهلهشێر نهقولنێ، دی رووژ نیهو؟

Ingen dag utan tuppens galande?

Er kur xasige, werr xwey de aw dirarê

ئەر کور خاسیگه، وهر خوهی ده ناو دراری

Om han nu är en duktig kille, får han se till att få ut sin
egen “kappa” ur ån

Er sûrim kirdî wene (weger ne) xawmaw bird!

ئەر سۆرم کردی و نه خاوماو برد!

Antingen gifter du dig med mig, eller så är jag inte
intresserad

Er tu fikrê dîrî, me fikr u nîmê dîrim!

ئەر تو فکری دیری، مه فکر ئو نیمێ دیرم!

Om du har en idé, har jag en och en halv

Er tu neüşî kûrî, xwem nîyezanim taney ha çewim? [Tu neüşe pê m kûrî, xwem zanim taneyg ha le çewim]

ئەر تو نهۆشی کووری، خوهم نییەزانم تانهی ها چهوم؟

Om du inte säger att jag har en prick i ögat ("blind"),
hade jag inte själv vetat det?

Er tu yey minî, me sed minim

ئەر تو یه‌ی منی، مه‌سه‌د منم

Om du är en jag, är jag hundra jag

Er tûway mar negrêded, le küye la we la biçû

ئەر تووای مار نه‌گرێده‌د، له‌کۆیه‌ لا وه‌ لا بچوو

Vill inte du bli ormbiten? Gå sidleds uppe i bergen

Er we temaşa büde usa, seg îse qesaw bü

ئەر وه‌ ته‌ماشئا بۆده‌ ئوسا، سه‌گ ئیسه‌ قه‌ساو بۆ

Hade man kunnat bli expert genom att titta på, hade
hunden varit slaktare nu

Er xwazî ezîz bûy, ya bîmrî ya dūr bûy!

ئەر خوازی ئەزیز بووی، یا بمری یا دۆر بووی!

Om du vill hållas kärt av människor, ska du vara död eller
fjärran

Er xwere, wey we keçel - Er warane, wey we keçel

ئەر خوه‌ره‌، وه‌ی وه‌ که‌چهل - ئەر واران‌ه‌، وه‌ی وه‌ که‌چهل

Är det soligt, är det synd om den skallige – Är det regnigt,
är det synd om den skallige

Era merdim zerrim - Era xwem şerrim

ئەرا مه‌ردم زه‌رم - ئەرا خوهم شه‌رم

För andra är jag guld värt – För mig själv är jag bara
problem

Era tamam merdim daye! Era îme bawejin

ئەرا تەمام مەردم دایە! ئەرا ئیمە باوەژن

Kallar folk för käre mor! Kallar oss styvmor!

Era ye üşimet kake, melüçigi eram bûwerşnî

ئەرا یە ئۆشیمەت کاکە، مەلۆچگی ئەرام بووەرشنی

Orsaken till att jag kallar dig herrn, är för att du ska grilla en sparv åt mig

Eray danûke tek deyde werew, eray xage çûde cay tirek

ئەرای دانۆکە تەک دەیدە وەرەو، ئەرای خاگە چوودە جای ترەک

För frön är du först i kön, för värpning går du och gömmer dig

Erê kesi bimir, tew erad bikey [Eray kesê tew bike, erad bimirê]

ئەری کەسی بمر، تەو ئەراد بکە

Dö för den som gör dig febrig

Erzan nesen girane, giran bisen erzane

ئەرزان نەسەن گرانە، گران بيسەن ئەرزانە

Köp inte billigt för det är dyrt, köp dyrt för det är billigt
[Kvalitet]

Esp le cay nerm ayim rrimnê, xer le cay sext

ئەسپ لە جای نەرم ئایم ریمنی، خەر لە جای سەخت

Hästen slänger av en vid mjuk jord, åsnan vid hård

Espi xwed miyenê meke

ئەسپ خوەد میەنی مەکە

Trötta inte ut din egen häst

Ewqere baw u biçû, qurbid neçû

ئەوقەرە باو ئو بچوو، قوربد نەچوو

Kom och gå som du vill, se bara till att folk inte förlorar
sin respekt för dig

Espi bidew, dani zîyay keyd

ئەسپى بدەو، دان زىيائى كەيد

Man ökar fodern för en snabb springare

ELeng eLeng le çingi şêr derçîm, keftime çingi peLeng

ئەلەنگ ئەلەنگ لە چنگ شىر دەرچىم، كەفتەمە چنگ پەلەنگ

Med nöd och näppe undkom jag lejonens klor, för att
hamna i leopardens klor

[Pest eller kolera]

Encîri merdim ew desid nîyerisê, we dûşaw (dîşaw)

xwed bijye

ئەنجىر مەردم ئەو دەسد نىيەرسى، وە دووشا و خوەد بژىه

Folks fikon får du inte tag i, lev av din egen sirap

Engür (enür) er engür nûrê, aw heLgirê

ئەنگۆر ئەر ئەنگۆر نوورئى، ئاو هەلگىرئى

När druvan ser på druvan, mognar den

Ewri wehar we yey lawa warêd

ئەور وەهار وە يەى لاوا وارئىد

Värmolnen regnar plötsligt

Ew mare ki tu rixid lê çû, me serê tilanime

ئەو ماره ك تو رخد لی چوو، مه سهڕێ تلانمه

Den orm du räds, krossade jag skallen på

EweL pîyale u bed mesi?

ئەو هل پیااله ئو بهد مهسی؟

Första glaset och redan full?

[Vara stor i mun]

Ewey ki gîrêd yê derd dîrê, ewey ki xenêd hizar u yê derd

ئەو هی ك گیرید یێ دەرد دیرێ، ئەو هی ك خەنید هزار ئو یێ دەرد

Den som gråter har ett problem, den som skrattar har

tusen och ett problem

Er yewaş rê kem şerr resêde pêma – Er tin rê kem resime şerrew

ئەر یەواش رێ كەم شەرر رهسێده پێما – ئەر تن رێ كەم رهسمه شەررهو

Går jag sakta kommer problemen ifatt mig – Går jag fort

kommer jag ifatt problemen

Ê

Êware bixef, axir dinyas – Şewekî eLis, eweL dinyas

ئێواره بخهف، ناخر دنیا – شهوکی ئەلس، ئەو هل دنیا

Sov på natten, det är tidens ände – Vakna på morgonen,

det är tidens början

F

Fîlanî gemaLê daşt, meresê besa milê, çirrîyê: Tancî, tancî

فلانی گهمالی داشت، مهرهسی بهسا ملی، چرییی: تانجی، تانجی
Gubben hade en gammal hund, han la halsband runt dess
nacke och ropade: Jakthund, jakthund (vinthund)

Fêrege fêrê meke – Eger kirdî têrê bike

فیرهغه فیرئ مهکه – نهگهر کردی تیرئ بکه
Lär inte den vise något – Om du ändå gör det se till att
mätta honom

G

Ga bar kuşêdey, merd (pîya) hamal

گا بار کوشیدهی، مرد هامال
Bördan dödar tjuren, konkurrens mannen

Ga le gûrî dîyare

گا له گوری دیباره
Man vet hur tjuren blir redan när den är kalv

Ga mird u şîre u yere birrya

گا مرد ئو شیره ئو یهه بریا
Kon dog och kooperativet lades ner (se: şîre u yere)

Ga mirê kîyerd fire bû

گا مرئ کییهرد فره بوو
Dör kon blir det gott om dolkar

Gurg girtinê mixtê bîyen, wet: Wilim ken rîyen der çî

گورگ گرتنێ مختی بییەن، وەت: ولم کەن رییەن دەر چی

Man fångade vargen för att ge den en kok stryk, vargen

sa: Släpp mig, flocken kommer undan

Gurg le wexti tengî pişt kenew yek

گورگ لە وەخت تەنگی پشت کەنەو یەک

Vargar är enade i farans stund

Gurg nawê beyd, hazire [Naw gurg beyd, hazire]

گورگ ناوی بەید، هازرە

Nämner du vargens namn är den beredd

Gurg hegi pîr bû, bûdine rîşq(x)enî seg

گورگ هەگن پیر بوو، بوودنە ریشقەنی سەگ

När vargen blir gammal, blir den till hundens åtlöje

Gûşt hersey girane, nexwardinî erzane

گوشت هەرسە ی گرانە، نەخواردنی ئەرزانە

När kött är dyrt, är det billigt att inte äta den

Gûşti yek buxwen, siqan yek nîyeşkinin

گوشت یەک بوخوون، سقان یەک نییەشکین

Skada varandra, men bryt inte varandras ben

Gûşti heLaLe, awgûşti herame

گوشتی هەلالە، ناوگوشتی هەرەمە

Hans kött är halal (laglig), hans gryta är haram (olaglig)

Gemal ew le Bexda tirrê, nani me leyra (le îra) bûde

cüye

گەمأل ئەو لە بەخدا تیری، نان مە لەیرا بوودە جۆیە

Den gamle hunden (walîn av pusht-i-kuh) fiser i Bagdad,

över här förvandlas mitt bröd till råg

Gemal qulê şikê, düyê besin [Sey qulê şikê düyê girinew]

گهههال قولى شكى، دوىي بهسن

Den gamle hunden bröt benet, man gipsade dess svans

Geni xwem le xasi merdim xastire

گهن خوهه له خاس مهردم خاستره

Min sämsta är bättre än folkets bästa

Gêa (Gida) er yekê bû, gayg eray ser birrin

گنیا نهه يهكى بوو، گايگ نهه راي سهه برين

Hade tiggarna varit en enda, hade man slaktat en ko för honom

Gêa rüyê reşe u türegey pirre

گنیا روىي رهشه نو تورمهگهه پره

Tiggaren har svart ansikte och full säck

Gîyan çûde cayg, kirm u mûr xweydey

گييان چووده جايگ، كرم نو موور خوهميدهه

Själén går till ett ställe, där den äts upp av maskar och myror

Gîya we cî sextew mînê

گييا وه جى سهختهه ميني

Växten kvarstår i de svårtillgängliga platserna

Gîweker pay petîye

گيوهكهه پای پهنييه

Skomakaren går barfota

Girrme hirr bûwari, baran newari

گرمه هر بوواری، باران نهواری

Må det blixtra och dundra, bara det inte regnar

[Om vrede]

Gîwe kûwane le bîyaban nêmete

گیوه کووانه له بییابان نئمته

Slitna skor är ovärderliga i öknen

GuL pişt u rü nêri

گول پشت ئو رو نیری

Blomma saknar fram- och baksida

Gunakar derçü le tafi dew - bîguna girya le şesi xew

گوناکار دەرچۆ له تافی دهو - بیگونا گریا له شەسی خەو

Den skyldige kom undan p.g.a. sin snabbhet – den

oskyldige åkte fast p.g.a. sin yrvakenhet

Gûz werawer gûz, xurma binerxi rûj [Gûz we nirxi gûz –

Xurma we nirxi rûj]

گوز وەرەر گوز، خورما بنەرخ رووژ

Skitsnack motsvarande skitsnack, dadel motsvarande

dagspriset

Gunakar minakar [Minakar, gunakar]

گوناکار مناکار

Syndaren är den som förbjuder andra

H

HeLaLxwerî le kemdesîye

هه‌لآخوهرى له كه‌مده‌سپيه

Ärlig leverne är p.g.a. av fattigdom/svaghet

Her ke we rê xwey

هه‌ر كه وه رى خوهى

Var och en sin väg

Hemam we pif germew nîyew

هه‌مام وه پف گه‌رمه‌ نپيه‌

Badet värms inte med fis

Her guLê bûwig dîri

هه‌ر گو‌لئى بووگ دپرى

Varje blomma har sin egen lukt

Heya tikêge; (Er) tikya, şermê nîyemînêd

هه‌يا تكيگه؛ (ئه‌ر) تكي‌يا، شه‌رمئى نپيه‌مپنيد

Skam är en droppe; Om den droppar finns det inget kvar

Heq bizini hil we lay bizini şaxdar nîyemênê

هه‌ق بزنى هل وه لای بزنى شاخدار نپيه‌مپنئى

Den hornlöse getens rätt kvarstår inte hos den
behornade geten

Hec ha deri maL xwed

هه‌ج ها ده‌ر مأل خوهد

Vallfärden (hajj) är utanför din egen dörr

Heyadar le heyay xwey tirsê; Bîheya üşê lêm tirsê

هه‌یادار له هه‌یای خوه‌ی ترسێ؛ بێ هه‌یا نووشێ لێم ترسێ

Den anständige räds sin skamlöshet; Den skamlöse säger:

Han räds mig

Heywaneyl le xişe wan, gurg tek deyde wer

هه‌یوانه‌یل له خشه وان، گورگ ته‌ک ده‌یده وەر

Djuren flyr ljudet av prassel, vargen går fram till den

Ha seri kilig şeytanew

ها سه‌ر کله‌گ شه‌یتانه‌و

Han styrs av djävulen

HamaLî hem xaye tûway hem maye

هامالی هه‌م خایه تووای هه‌م مایه

Konkurrens behöver både mod och kapital

Hizar dûs keme, yê dişmen fires

هزار دووس کهمه، یه‌ دشمه‌ن فره‌س

Tusen vänner är för få, en fiende för många

Hüç kes maL bira beş nîyekey, bêcge birajin

هه‌چ کهس مأل برا به‌ش نیه‌که‌ی، به‌جگه براژن

Ingen delar ut sin broders rikedom, förutom svägerskan

(broderns fru)

Hûkare (hukare) le gurg har bedtire

هه‌وکاره (هه‌وکاره) له گورگ هار به‌دیره

Missbrukaren är värre än en rabiat varg

Her çê heqe, wişk u reqe

هه‌ر چه‌ هه‌قه، ویشک و ره‌قه

Sanningen är hård och torr

Her çê ha le zatid, derîxê meke

ههس چي ها له زاتد، دهريخي مهكه

Dröj inte med det du har i sinnet

Hersey zêw fires – Qewr we enazes

ههسهي زيو فرهس – قههور وه نهنازهس

Även om det finns gott om mark – Är graven ändå måttbeställt

Her ke tûrya, beşê xurya

ههس كه تووريا، بهشي خوريا

Den som surade (och gick) blev lottlös

Her kes der kefê, wer kefê

ههس كهس دهر كهفي، وهر كهفي

Den som hamnar utanför, hamnar framför

Her ke le mal çü, le ixtîyar çü

ههس كه له مال چو، له ئختييار چو

Den som överger sitt hus, överger sin vilja

Her ke we seng u meni xwey

ههس كه وه سهنگ ئو مهن خوهي

Var och en efter sin förutsättning

Her gûrê le gûreyî dÛr bÛ, wefir qulê birrê

ههس گوورئ له گوورهيل دؤر بوو، وهفر قولئ برئ

Den kalv som fjärmar sig från andra kalvar, får sina ben skurna av snön

Her ke bişnewê deng u dawiman – Dî bari nîyetyerê erê asîyawiman

ههس كه بهشهوي دهنگ ئو داومان – دي بار نييهتيهري وه ناسيياومان

Om nån skulle höra vår bråk skulle ingen hämta sin last
till vår kvarn

Her melê zewaL melêge

همر مهلئ زه وائل مهلئگه

Varje varelse är en annans börda

Hegi tengide we misewî daLigid büş kake

ههگئ تهنگده وه مسهوى دالگد بوش کاکه

När du är i trångomål, kalla din mammas pojkvän för
herrn

HeLperge nîyezane, üşê: Hisaregedan çefte!

ههآپهرگه نپپهزانئ، ئوشئ: هسارهگه دان چهفته!

Han kan inte dansa och ursäktar sig med: Er gård lutar

HeLmetê le mîyetê xastire

ههلمهتئ له مپپهتئ خاستره

Hans angrepp är bättre än hans hjälp

Hem xuda tûway hem xurma

همم خودا تووای همم خورما

Vill ha både gud och dadel

[Äta kakan och behålla det]

Hemey maLegem kutê qalîye – Bixemey ewla, îlay xalîye

همههئ مالهگهم کوتئ قالپیه – بخرمهئ ئهولا، ئبلای خالپیه

Hela min rikedom är en matta – Sprider jag den där blir
det tomt här

**Hîç kam-man le hîç kam-man negrîm tawan – Yekê bûde
luwîne, yekê we gawan**

هیچ کاممان له هیچ کاممان نه‌گرم تاوان – یه‌کێ بووده لووینه، یه‌کێ وه
گاوان

Låt oss inte förebrå varandra – En blir mjölnare, en
koherde

li

Imrû le mine, sûwa le tine

ئمروو له منه، سووا له تنه

Idag står jag för det, imorgon står du för det

î

Î mirîje, rêy dirîje

ئى مریژه، ریی دریژه

Den här myran har långt kvar att gå

Î xere new xerêtir – PaLanê kem we rengêtir

ئى خه‌ره نه‌و خه‌رێتیر – پالانێ که‌م وه ره‌نگێتیر

Om inte denna åsna, en annan – Jag gör en sadel i annan
färg

Î dese we cî ew desege nîyewirrin

ئى ده‌سه وه جى ئه‌م ده‌سه‌گه نیه‌ویررین

Man kapar inte en hand istället för en annan

Î rawe eray rûwîye

ئى راوه ئه‌رای رووییه

Den här jakten är för räven

Jin nîyeçûde pişti bira – Çûde pişti şü

ژن نیهچووده پشت برا – چووده پشت شو

Kvinnan stödjer inte sin bror – Hon stödjer sin make

K

Kase erê kû eçê, we şûn kuçLe

کاسه ئه‌رئ کوو ئه‌چئ، وه شوون کوچله

Vart tar sköldpaddan vägen, till stenarna

Kem buxwe, hemîşe buxwe [Kem bixwe, dayim bixwe]

که‌م بوخوه، هه‌میشه بوخوه

Ät lite, ät alltid

Kemçig dü dêri

که‌مچگ دئ دئری

Sleven har svans

Kuçig eger seyînî, paL bê pîyew

کوچگ ئه‌گه‌ر سه‌ینى، پال بئ پیه‌و

Skulle stenen vara för tung, ta i med axeln

Kuçig le şûn xwey seyîne [San le cay xwey seyîne]

کوچگ له شوون خوهى سه‌ينه

Stenen är säker på sin plats

Kûzeçi le kûze şikyag aw exwa

کوزه‌چى له کوزه شکياگ ئاو ئه‌خوا

Krukmakaren dricker ur trasig kruka

Kari gen meke u le xuda meLaLikye

کار گن مهکه ئو له خودا مه‌ل‌ل‌ک‌یه

Begå inte synd och räds (bönfall) inte gud

Kasêg beşi me tê newd, demi bûde xwar

کاسیگ بهش مه تی نه‌ود، ده‌می بو‌ده خوار

Må den skål jag inte har någon del i, vara upp och ned

Kasêg ki kêwanû bişiknidê, dengi nîyetê

کاسیگ ک کێوانوو بشکندێ، ده‌نگی نییه‌تی

Det låter inte om det skål som gumman har sönder

Kuçig ew hûri diz mexe

کوچگ ئهو هتور دز مه‌خه

Påminn inte tjuven om stenar

Kûr ta mirê (emrê) we temay çewe

کوور تا مرئ وه ته‌مای چه‌وه

Ända tills dödsögonblicket önskar den blinde sig syn

Kûre xweşe? Ewre ki diL xweşe!

!کووره خوهشه؟ ئه‌وره ک دل خوهشه

Var är hemtrevlig? Där man glädjs

Kul darê gul keyd weLam berr nîyegrêd

کول دارئ گول که‌ید وه‌لام به‌ر نییه‌گرید

Alla träd blommor, men alla träd bär inte frukt

Kul melê gûştware, gurg bed nawe

کول مه‌لی گووشتخوهره، گورگ به‌د ناوه

Alla rovdjur är köttätare, endast vargen har dålig rykte

Ker du car xenêd

کەر دو جار خەنێد

Den döve skrattar två gånger

Kes we dû xwey nîyeüşê (nayjê) tirş

کەس وە دوو خوەی نێیەوشێ ترش

Ingen kallar sin egen yoghurt för sur

Kesê keL kuşê, bawgi keL kuştü

کەسێ کەل کوشێ، باوگی کەل کوشتۆ

Den dödar bergsbock vars far dödat bergsbock

Kesê mangay wişk êwet nîyekey

کەسێ مانگای و شک ئێوەت نێیەکە

Ingen föder upp en ko vars mjölk sinat

KeLên aw rişnê, bûçig pay sirr bey

کەلێن ئاو ریشنێ، بۆچگ پای سیر بە

Den mäktige håller ut vatten, den svage halkar

Kem-beş bûd, bê-beş neüid

کەم بەش بۆد، بێ بەش نەئۆد

Hellre liten andel än ingen andel

Key le xwed neü, kêan le xwed bü

کە ی لە خوەد نەئۆ، کێیان لە خوەد بۆ

Om hön är inte din, se till att höboden är din

Kîyerdi jîri werr

کێیەردی ژیری وەر

Dolken under kappan

[Den som hatar och vill skada nån men inte får tillfälle]

Kîyerdi jîri werr; Ya werr dirrê, ya zig xawini werr

کییەردی ژیری وەر؛ یا وەر دیری، یا زگ خاونی وەر

Dolken under kappan; Antingen skär den kappan, eller
dolkägarens mage

Kuçig exade nûway diz

کوچگ ئەخادە نووی دز

Slänger sten framför tjuven

[Förvarnar]

L

Le nûkase [Nûkîse] qert neke - eger qert kirdî, xerci neke

لە نووکاسە قەرت نەکە - ئەگەر قەرت کردی، خەرج نەکە

Låna inte av den nyrike, om du ändå lånar av denne, gör
inte av med pengarna

Le qatir pirsîn kî bawgide? Wet esp xalûme!

لە قاتر پرسین کی باوگدە؟ وەت ئەسپ خالۆمە!

Man frågade mulan vem dennes pappa var? Mulan

svarade: Hästen är min morbror

[Skämmas för sitt ursprung]

Laf herçê küyenetire (kûwanetire), alûşê fêştire

لاف هەرچی کۆیەنەتیرە، نالۆوشی فێشتیرە

Ju äldre ett täcke är, desto mer kliar det

Laney mûrî (mirûj) we şewnimê wêrane

لانەمی مووری وە شەونمی وێرانە

Myrans hus ödeläggs av en dagg

Luqmey qeü hem dem dirrêd hem qing dirrêd

لوقمەى قەمۆ هەم دەم دەرێد هەم قەنگ دەرێد

En stor tugga spräcker både munnen och baken

Le agir xuLekû kefêdew

لە ئاگر خولەکۆو کەفێدەو

Det ramlar aska från elden

Le cüye direw bike ta newbey genim tîyê

لە جۆیە درەو بکە تا نەویەى گەنم تێیی

Skörda av rågen tills det är vetets tur

Le çingi heLing derçü, kefte çingi peLing

لە چنگ هەلنگ دەر چۆ، کەفتە چنگ پەلنگ

Han slapp från gamens klor, hamnade i leopardens klor

Le dûzex bijyey we azad, ne le beheyšt bijyey we newker

لە دووزەخ بژیەى وە ئازاد، نە لە بەهەیشت بژیەى وە نەوکەر

Hellre fri i helvetet än slav i paradiset

Le jini şelîte u segi har bitirs

لە ژن شەلێتە ئو سەگ هار بترس

Räds skamlös kvinna och rabiät hund

Le rîşi bîrrê deyde sêwilê

لە ریشی بێرئ دەیدە سێولئ

Han klipper av sin skägg och ger till sin mustasch

Le zimsan kunayg çene çew gayig, çene leş gayig serma kîşê

لە زمسان کونایگ چەنە چەو گایگ، چەنە لەش گایگ سەرما کیشی

Vintertid, ett håll lika stor som en tjurs öga, kylvet ner lika mycket som en tjurs kropp

Le kul ewrê nîyewarê

له کول نهورى نىيوارى

Det regnar inte från varje moln

Le kîsey xelîfe bexşê

له كىسهى خليفه بهخشى

Han skänker av kejsarens kista

Lewre tengime, resinim kefêde girye (gire)

لهوره تەنگمه، رەسەنم كەفێدە گریه

Där jag har problem, där knyter sig mitt rep

M

Malid eger le şîşes, kuçig mexe le hewsâ

مألد ئەگەر له شيشەس، كوچگ مەخە له هەوسا

Om ditt hus är av glas, kasta inte sten i grannens hus

Mar bedî le pünge hat, pünge çü le der kunagey sewz bî

مار بەدئى له پۆنگه هات، پۆنگه چۆ له دەر کوناگهى سەوز بى

Ormen ogillade mynta, mynta växte vid dess håla

Margezyag le ben sîye we çermig rixi eçi

مارگەزىاغ له بەن سىيه وه چەرمگ رىخى ئەچى

Den ormbitne räds svartvit rep

Melîçig buxwe, mecükin

مەلچىگ بوخوه، مەجۆکن

Lille fågel ät och kackla inte

Miymûn netwanist bireqsi, wet zêwege çefte

میموون نەتوانست برەقسێ، وەت زیوەگە چەفته

Apan kunde inte dansa, då sa den att marken lutar

Me üşim aw nîye, ew üşê bikerey lîtige

مە ئۆشم ئاو نییە، ئەو ئۆشی بکەرە ی لیتگە

Jag säger det finns ingen vatten, han säger gör lîtige (gjort av mjöl och mjölk och vatten)

Me üşim nêre, ew üşê bûşey

مە ئۆشم نێرە، ئەو ئۆشی بووشە ی

Jag säger det är en hanne, han säger mjölka den

Mar guna keyd, tawanê marmülig deyð

مار گونا کەید، تاوانی مار مۆلگ دەید

Ormen syndar, ödlan får skulden

Mar mar xwey

مار مار خوە ی

Orm äter orm

Mar herçê pêç xwey, ras çûde kunawa

مار هەرچێ پێچ خوە ی، راس چوودە کوناوا

Hur mycket än ormen ringlar sig, när den ska in i sin håla är den rak

MaL-birryay le birayş ha şek

مالبیریای لە برایش ها شەک

Den rånade misstänker t.o.m. sin egen bror

MaLi xwey pê bifrûş

مأل خوە ی پێ بفرۆش

Sälj hans egen egendom till honom

MaLi di (du) kêwanû – Xakê tîyey ta zanû

مأل د کێوانوو – خاکێ تییەیی تا زانوو

Dammen i två käringars hus når knäna

MaLi dinya tîyeyda, bira nîyetîyeyda!

مأل دنیا تییەیدا، برا نییەتییەیدا!

Det världsliga kommer tillbaka, brodern kommer inte tillbaka

MaL le deri kunay mar sazê

مأل لە دەری کونای مار سازێ

Bygger sitt hus framför ormens håla

MaL we mêmanew xweşe

مأل وه مێمانههه خووشهه

Ett hus är trevlig när den har gäster

Mamir aw xwey rû le xuda keyd

مامر ئاو خوهی رۆ له خودا کهید

När hönan dricker ser den upp mot gud

Manga we dizîyew keL girê we aşkîra zayid

مانگا وه دزییهه کهل گری وه ناشکرهه زایید

Kon parar sig i hemlighet men föder öppet

Mang we çew dîniney, we kilig îşarey ken

مانگ وه چهه دۆننهه، وه کلگ ئیشهه کی

Man ser månen med ögat, pekar mot den med fingret

Me çe müşim, sazim çe mejenê

مه چه مۆشم، سازم چه مێژهنێ

Vad säger jag, vad sjunger min flöjt

Mîwe le şîrînî xwey, kirm deyde tê

میوه له شیرینی خوهی، کرم دهیده تی

Frukt får mask p.g.a. sin egen sötma

N

Nan eray nanewa, gûşt eray qesaw

نان ئهراى نانهوا، گوشت ئهراى قهساو

Bröd för bagaren, kött för slaktaren

Nanxwerê sifredirr

نانخوهرئ سفرهدير

Äter sin mat och förstör bordet

[Otacksamhet]

Nicaset çû beyde lê, bûy bedtir bû

نجاسهت چوو بهیده لئ، بووی بهدتر بوو

Om du rör om i avföring, luktar den värre

Nûrr (Nûwirr) du ser dîrê

نوور دو سهر دیرئ

Förbanneleser är tvehövdade

Ne ewqere şîrîn bû, qütid ben – Ne ewqere tîyeL bû, tifid biken

نه ئهوقههه شیرین بوو، قوتد بن – نه ئهوقههه تیهل بوو، تیفد بکهن

Var inte så söt att man äter dig – Var inte så besk att man
spottar ut dig

Nezan çü zanê – Bizan çe zanê

نهزان چۆ زانئ – بزانه چه زانئ

Bry dig inte om HUR han vet, bry dig om VAD han vet

Ne zûwanê şîrîne – Ne gîrfanê sengîne

نه زوانئ شیرینه – نه گیرفانئ سەنگینه

Han har varken len tunga eller fulla fickor

Ne derzîye bişikyê, ne meçîre bûwiryê

نه دەرزییه بشکیئ، نه مەچیره بووریئ

Han är varken nål så han kan gå itu eller tråd så han kan gå av

Ne maLim hes, rehman bûwey – Ne dînim hes şeytan bûwey

نه مالم هەس، ره همان بووهی – نه دینم هەس شەیتان بووهی

Jag äger inget så skaparen kan ta den ifrån mig – Jag äger ingen tro så djävulen ska ta det från mig

Ne we zûre u ne we herbey ney – Her kesê xwey we çarenüsi xwey

نه وه زووره ئو نه وه هەربەهێ نهی – هەر کەسئ خوهی وه چاره‌نۆس خوهی

Det är varken med tvång eller med stryk – Var och en har sitt eget öde

Nîyezanim u nîyetwanim, deway derde

نیهزانم ئو نییه‌توانم، ده‌وای دەرده

Vet inte och kan inte är huvudvärkens bot

P

Pa çîye pacînge

پا چیه پاجینگه

Foten hamnade i "klätterhålet"

Padarege bigir, bîpage we cas (Padar bigir bîpa wil ke)

پادار مگه بگر، بییاگه وه جاس

Ta fatt i den gående, den stående är kvar

Pay mîye lerrew bû, Pay weren qeünew bû

پای مییه لهرهو بوو، پای وهرن قهونهر بوو

Smalnar fårhonans ben, tjocknar baggens ben

Pül Bêe (bide) şeyx, le meçit (mescid) der bike

پؤل بیه شهیخ، له مهچت (مهسجد/مزگموت) دهر بکه

Ge pengar till imamen, lämna moskén

Pes(pez) u gurg le yê cû aw xwen

پهس ئو گورگ له بی جوو ئاو خوهن

Får och varg dricker ur samma bäck

PeLi xweyan, we dengi xweyan

پهل خوهیان، وه دهنگ خوهیان

Deras klippa (sten), deras röst

Peletê (Peletig) we milew büye, xew (xaw) nemenîye

پهلهتئی (پهلهتگ) وه ملهو بویه، خهونه مهنیه

Har man haft en rep runt halsen, har man inte haft någon sömn

Penê ki we erzan le des bîyeydê, we giran senîdi

پهنئی ک وه نهرزان له دهس بییهیدئ، وه گران سهنیدئ

Ett råd som förloras lätt, är dyrköpt

Pîyagig ki pîyawetî daştû, le pîyenî asman pîyentire

پییآگ ک پییاوتئی داشتوو، له پیهینی ئاسمان پیهنتیره

En hederlig man, är vidare än himmlens bredd

Pîya we pile

پبیا وه پله

Mån baserad på kategori

Pîran we tewê, zimsan we şewê

پیران وه تهوئ، زمسان وه شهوئ

Ålderdom med dess feber, vinter med dess kväll

PêLa pişti pa gîre, düyet we pişti da gîre

پبلا پشت پا گیره، دویهت وه پشت دا گیره

Skon är fast i hälen, dottern är fast vid modern (moderns rygg)

PîyeLman ha ew desi cû

پبیهلمان ها ئهو دهمس جوو

Vår bro finns på andra sidan ån

Paşi le pêşi rey büye

پاشی له پبشی ره ی بویه

Hans baksida har passerat hans framsida

[Förvirrad]

Q

QeLa we qeLa eyjê rüd sîye [QiLa we qiLa üşê: Lay rüt sîyes]

قهلا وه قهلا ئهیرئی رويد سیه

Korpen sa till korpen, ditt ansikte är svart

Qewm eger mar bê, bîla hizar bê

قهم ئهگهر مار بی، بیلا هزار بی

Om ens släktingar är ormar, låt dem vara i tusental

Qise tûki pîyaze

قسه توک پپیازه

Prat är som lökens skal

Qise hizare, yekê le kare

قسه هزاره، یهکی له کاره

Av tusen ord gäller ett

Qisey xweş le beheştew hatîye

قسه‌ی خو‌هش له به‌هه‌یشت‌ه‌و هات‌یه

Vackra ord härstammar från paradiset

Qisey ras ya le minal bişnew ya le şêt

قسه‌ی راس یا له منال بشنه‌و یا له شیت

Sanningens ord hör du antingen från ett barn eller en galning

Qiseyg le bini sî u du dêan dirat, sî u du kes ejnewêdê

قسه‌یگ له بن سی ئو دو دتیان درات، سی ئو دو ک‌هس نه‌ژنه‌ویدی

En mening som kommer ut mellan trettiofva tänder, hörs av trettiofva personer

Qilay era yey şew sazin

قلایگ‌ه‌را یه‌ی شه‌و س‌ازن

De bygger en borg för en natt

Qert bike, jin bixwaz – Qertege deydey, jinege we cas

ق‌ه‌رت ب‌که، ژن ب‌خ‌وا‌ز – ق‌ه‌رت‌ه‌گه ده‌ی‌ده‌و، ژنه‌گه وه ج‌اس

Låna pengar för att gifta dig – När du betalat av ditt lån är din fru kvar

Qert şirrew bû, weLam nîyemirê

ق‌ه‌رت ش‌یره‌و بو‌و، وه‌لام ن‌یه‌م‌یره‌ئ

Lån blir gammal men försvinner aldrig

Qesaw le hewLi pîye – Bizin le hewLi pûs

قەساو لە ھەولێ پێیە – بزێن لە ھەولێ پووس

Slaktaren oroar sig för fett – Geten oroar sig för sitt skinn

**Qewr-ken bizanisya key mirê – Qewrig eray xwey
kenyad**

قەورکەن بزانیسیا کەمی مرێ – قەورگ ئەرای خوەی کەنیاد

Om dödgrävaren visste när han skulle dö – skulle han
gräva sin egen grav

R

Ras biçû, durus biçû

راس بچوو، دوروس بچوو

Gå rakt, gå rätt

**Rûwa demi we enür nerisî, wet enüre turşe [Rûwî demê
we encîr neresî wet kerres]**

رەوا دەم وە ئەنۆر نەرسی، وەت ئەنۆرە تورشە

Räven kunde inte nå vindruvan, då sa den att vindruvan
är sur

Rûwî we kunawa neçî, hejigê besa dü xweyew

رەوا وە کونا ناچی، دەییگ ئەری خوەبیش وەسی

Räven fick inte plats i hålen, den band en gren till sin
svans

Rûj we tep u tûz nîşeşaryeydew

رەوژ وە تەپ ئو تووز نێشەشاریەیدەو

Dagen kan inte döljas av damm

Rûjê xeftim – Heft saL keftim

رووژئ خهفتم – ههفت سال كهفتم

Jag sov en dag – Förlorade sju år

RûLe dî nemen dengi dilêran – Rûwî retinê le cagay şêran

رووله دى نهمهن دهنگى دليران – روووى رهتنى له جاگای شیران

Min kära, det finns inga hjältar kvar - Rävén ryter istället för lejonen

Rûn firewe bû, qing we pê çewr ken

رۆن فرمه بوو، قنگ وه پئ چهور كهن

Blir det gott om olja, oljar man sin bak med det

Rûwî gurgê dî, heLperge le hürê çî

رووى گورگى دى، ههلهپرگه له هۆرى چى

Rävén såg vargen och glömde hur man dansar

Rûwî le maL xwey şêrige

رووى له مال خوهى شیرگه

Rävén är lejon i sitt eget hus

Resin birryey, çûwar ser pêa key

رهسن بریهى، چووار سهر پینیا كهى

Skär man ett rep får den fyra huvuden

Rê diz yekêge, rê maL-xawin hizar

رئ دز بهكیگه، رئ مال-خاون هزار

Tjuvens väg är en, husägarens väg är många

Rîşi temakar ha qingi mufLis

ریش تهماكار ها قنگ موفلس

Den giriges skägg är fast i den bankruptes bak

Refîqî sipLe u hamrahî gumra – Mekefe şûni kûr u naşareza

رهفقی سیله ئو هامراهی گومرا – مهکفه شوون کوور ئو ناشارهزا
Vänskap med en fåne och att slå följe med en vilsen –
Följ inte den blinde och inte den okunnige

Ras biçû we hakim meçû - Kem bixwe we hekîm meçû

راس بچوو وه هاکم مهچوو - کهم بخوه وه ههکیم مهچوو
Var rättskaffens, slipp domaren - Ät måttligt, slipp
läkaren

Ras cûr mü barîkew bûd, nîyewiryê

راس جوور مق باریکهیی بوود، نییهوریی
Om sanningen skulle bli tunn som ett hårstrå, skulle det
inte gå av

S

Saz we heway zemane jenê

ساز وه ههواي زهمانه ژهنی
Flöjten sjunger efter tidsandan

SaLi gen le weharê dîyare

سالی گهن له وههاری دییاره
Man känner igen ett dåligt år av dess vår

SaL le nû, daL le nû

سال له نوو، دال له نوو
Nytt år, nytt plats

Sirrid lay yekê bine, pirsid lay hizar

سرد لای یهکی بنه، پرسد لای هزار

Berätta din hemlighet för en, din sorg för tusen

Sirke her çi tirş bû, zererê eray qapegey xweye

سرکه هر چ ترش بوو، زهره ئ ئه رای قاپه گه ی خویه

Ju surare ättikan är, desto värre för dess bågare

Siqan neyde weri xer, key keyde weri sey

سقان نهیده وهر خه ر، که ی که یده وهر سه ی

Lägger ben framför åsnan, hö framför hunden

Sûk biçû, siLamet bewrew

سووک بیچوو، سلامت بهورهو

Res lätt, återkom hel

Sed bertîl, qerzig pasa nîyekey

سه د بهر تیل، قه رزگ پاسا نییه که ی

Hundra mutor betalar inte av ett enda lån

Serim bişkin, nirxim neşkin

سه رم بیشکن، نه رخم نه شکن

Krossa mitt huvud men inte mitt pris

Seri me keçel u têxi tu birra

سه ر ئ مه که چهل ئو تخی ئو برا

Mitt huvud skallig och din rakblad vass

Serê ki ser lê xefya, ta serê neçû ser nîyexefnê

سه ر ئ ک سه ر لئ خه فیاء، تا سه ر ئ نه چوو سه ر نییه خه فنی

En som är van att folk böjer nacke för honom, kommer inte själv böja nacke förrän han förlorar den

Seg bûd biray bûçig neûd

سهگ بۆد برای بۆچگ نهۆد

Hellre hund än lille bror

Seng u tirazü şerm le kes nîyekey

سهنگ ئو ترازو شەرم له کەس نىيهکەى

Vågen skäms inte för nån

Sey eray xawinmaL dûsê dîrin

سهى ئەراى خاونمال دووسى دىرن

Man tycker om hunden för världens skull

Sey har bû, quli maL-xawin girê

سهى هار بو، قول مالخاون گرى

En rabiât hund biter sin ägares ben

Sey har imrê çill şewe

سهى هار ئمرى چل شهوه

En rabiât hund lever i fyrtio dagar

Sey hegi pas keyd, nûrêde düya xwey

سهى هەگى پاس كەيد، نووریده دۆيا خوهى

Den skällande hunden ser sig om

Sêf (sêw) we sewzî neken, eger birresê xwey kefê

سەيف وه سهوزى نهکەن، ئەگەر برهسى خوهى کەفەى

Plocka inte äpplet när den är grön, den ramlar av sig själv

när den mognar

Ş

Şêr wexti pîr bû, rûwa wepê exenê

شیر و مەختی پیر بوو، رووا وەپێ ئەخەنێ

När lejonet blir gammal blir den till rävens åtlöje

Şikar we şûn kuşeyd

شکار وە شوون کوشیەید

Villebråd dödades på plats

Şîyerîki diz u refîqi qafiLe

شییەرێک دز ئو رەفێق قافلە

Tjuvens partner och karavanens vän

Şêri naw wêşe nêr u ma neyrê

شێر ناو وێشە نێر ئو ما نەیرێ

Lejonet i dungen har ingen hanne eller hona

[Lejon är lejon]

Şêt bû ta aşiq neüd (newd)

شەیت بوو تا عاشق نەۆد

Var galen så du inte blir kär

Şîr daxe, pif le mas keyd

شیر داخە، پف لە ماس کەید

Mjölken är hett, han blåser på yoghurten

Şêr şiknê, rûwî xwey (exwad)

شێر شکنێ، رووی خوێ

Lejonet krossar, räven äter

Şeytan hersey firezane, tewqi naLet ha milê

شەیتان هەرسەى فرەزانە، تەوقى نالەت ها ملی

Trots sin kunskap har djävulen fått förbannelse över sig

Şewal eray serdî u germî nîye

شەوال ئەرای سەردى ئو گەرمى نىيە

Byxor är inte till för värme och kyla

Şewal ayimi gêa (gida) le deri qingew dirryeyd

شەوال ئایم گىيا له دەر قىنگەو درىيەد

Den fattiges byxor rivs sönder i dess bak

Şûxî wel minala meke, le cem xicaletid keyd

شووخی وهل منالا مەكە، له جەم خجالەتد كەيد

Skämta inte med barn, för den kommer att skämma ut dig publikt

Şûwan wet: Eger me nîyatam, gurg rîyenegeed xwardî

شوووان وەت: ئەگەر مە نىياتام، گورگ رىيەنەگەد خواردى

Herden sa: Hade det inte varit för mig hade vargen ätit upp din flock

Şimşêri xas le qiLaf nîyemînê

شەمشێر خاس له قلاف نىيەمىنێ

Bra svärd stannar inte kvar i sin skida

Şitir xawê düni, şitirelewan xawê

شیتەر خاوێ دۆن، شیتەر لەوان خاوێ

Kamelen drömmar en dröm, kamelherden en annan

Şarid weten ye diLid weten?

شارد وەتەن يە دىد وەتەن؟

Är din stad ditt hemland eller ditt hjärta?

Şelê minay kûrê kird

شەلێ منای کورێ کرد

Den halte påpekar den blindes fel

Şewal dirryay caw dînêde (le) xaw

شەوال دیریای جاو دۆنێده (له) خاو

Den som har trasiga byxor drömmer om kläder

T

Ta cû tenge, biperrî

تا جوو تەنگە، بپەری

Hoppa över vattendraget medan den är smal

Ta zûre, qewale kûre [Ta zûr hes qewale betaLe]

تا زووره قەوالە کووره

Så länge rå styrka gäller, gäller inga överenskommelser

Tawbê gurg merge

تاوی گورگ مەرگە

Vargens ånger är döden

Tiway xwed binasî? Temaşa camek bike

توای خوەد بناسی؟ تەماشایا جامەک بکە!

Vill du lära känna dig själv? Se dig själv i spegeln!

Tu eger lawelawe zanî, xwed era xawdaw nayî?

تو ئەگەر لاوه لاوه زانی، خوەد ئەرا خاوداو نای؟

Om du nu kan sjunga vaggång, varför kan inte du själv somna?

Ta peringe hes, era beyde aw?

(تا پهرنگه ههس، ئهرا بهیده ئاو؟)

Varför vada, när det finns en övergång?

Ta rûwî qewale da des, kewl u pûsê kenîn

تا رووی قهواله دا دهس، كهول ئو پووسى كهین

Tills räven gav upp kontrakten, hade man hudflängt den

Ta aqil rê rê kird, şêt perrîyew

تا ئاقل رى رى كىرد، شىت پهرىيەو

Medan den vise tog försiktiga steg, hoppade fånen över

Tancî wexti şikar güyê tîyê

تانجى ومخت شكار گویى تیى

Jakthunden blir nödig när det är dags för jakt

Tawisan bawgi gêas (gidas)

تاوسان باوگ گىياس

Sommaren är de fattigas fader

Tancî we zûr bûweydê şikar, rîyeyde dar u binciga

تانجى وه زوور بووهیدى شكار، رىیهیده دار ئو بنجگا

Tvingar du jakthunden med på jakt, skiter den överallt

Tirazû xêr u şerr

تزازوو خىر ئو شەر

Våg: Välsignelse eller olycka

Tirr we şewalew (şûwal) nîyewisê

تیر وه شهوالهو نییهوسى

Fis stoppas inte av byxan

Tîr u tîyet

تیر ئو تیهت

Skott och sten

[Vatten och olja]

Ta rezay xuda newd giLay dar nîyerizê

تا رەزای خودا نمود گەلای دار نییەرزێ

Utan guds tillåtelse ramlar inte trädens blad

Tîr xeyd, keman şarêdew

تیر خەید، کەمان شارێدەو

Avlossar en pil, gömmer bågen

Tîke nanê le maLi xan hat, tütigê le şûni hat

تیکە نانێ لە مأل خان هات، تۆتگی لە شوونی هات

En bit bröd kom från Khanens hus, den åtföljdes av en

valp

[Med turen följde otur]

Tîkey nan u pîyaLey çay, siqan azayî u patişayî

تیکەى نان ئو پىیالەى چای، سقان ئازایى ئو پاتشای

En bit bröd och ett glas te – Vara frisk och känna sig som

en kung

Ta nekîşî cefa, naynü sefa

تا نەکیشى جەفا، ناینۆ سەفا

Har du inte genomlidit svårigheter, ser du ingen glädje

[Genom svårigheter till stjärnorna]

Ü

Üşim le wirsî mirdim, üşê Besre xurma dîrê

ئۆشیم له ورسی مردم، ئۆشی بهسره خورما دیری

Jag säger att jag dör av hunger, han säger det finns gott om dadlar i Basra

W

We desi xwem, agir nîyame qiji xwem

وه دهسی خوم، ناگر نییامه قز خوم

Med mina egna händer, brände jag mitt eget hår

We rûwa eyjin: Kî şahid tune? Eyji dumim

وه رووا ئهیزن: کی شاهد تونه؟ ئهیزن دومم

Man frågade räven: Vem är ditt vittne? Min svans!

Wetne pişî güyeged dermane, çü şardêwa

ومتنه پشی گۆیهگه دهرمانه، چۆ شار دێوا

Man berättade för katten att dess avföring är medicin, katten gömde den

We meclis çîn asane, eLsanê girane

وه مهجس چین ئاسانه، ئهلسانی گرانه

Det är lätt att gå till ett möte, det svåra är att komma ut

Wexti şûwan nîye, biznegerrge edêde şûwan

وهختی شووان نییه، بز نهگه رگه ئه دینه شووان

När herden är borta, blir den skabbige geten herde

Wa le kuçig çıştê nîyewey

وا له كوچگ چشتی نییهوهی

Vind rår inte på sten

Wiraz le merreze tûrya, çill men we merreze zîyay kirya

وراز له مەرزه تووریا، چل مەن وه مەرزه زیبای کریا

Svinet blev "ovän" med risfältet, skörden ökade med fyra hundra kg

Wirsî nan dîwêde xaw, birêne (birehnê?) caw

ورسی نان دۆنیده خاو، برینه جاو

Den hungrige drömmar om bröd, den nakne om kläder

Wet: Le kû qurb eLgirtî? Wet le maLi xwem – Wet: Le kû le desê day? Wet le maLi xwem

وهت: له كوو قورب ئەلگرتی؟ وهت له مأل خوهم – وهت: له كوو له دهسی دای؟ وهت له مأل خوهم

Var åtnjöt du respekt? I mitt eget hus!

Var förlorades respekten för dig? I mitt eget hus!

We tinafi mift, xwey tasnê

وه تناف مفت، خواهی تاسنی

Hänger sig själv med värdelös rep

We tin tîjî kar nimew meyser – We zûwani şîrîn mar meyû we der

وه تن تێژی کار نیمه مایسەر – وه زووان شیرین مار مایوو وه دەر

Med brykhet slutförs inte arbetet – Med len tunga får man ut ormen från dess håla

We çew dîwê, we diL bawer nîyekey

وه چهو دۆنی، وه دل باوهر نییهکهی

Han ser med ögat, men tror inte med hjärtat

We çewe azage deyd, we çewe kûrege sênêd

وه چهوه نازاگه دهید، وه چهوه کور هگه سینید

Du ger med det friska ögat och tar med det blinda

Wextê diL pake, zûwan bîbake

وهختی دل پاکه، زوان بیباکه

Ren samvete, orädd tunga

Werr we lay tenikyew dirryeyd

وهر وه لای تهنکیهو دریهید

Kappan går sönder i dess tunnaste del

We dûsi taze u maL taze bawer meke

وه دووس تازه ئو مأل تازه باوهر مهکه

Tro inte på ny vän och nybildad familj

[Var inte naiv]

We rê kirdin çü ga, we aw xwardin çü xer

وه رئ کردن چو گا، وه ئاو خواردن چو خهر

Gå som en tjur, drick som en åsna

We zineyîm neym (nedîm) ciftê kewş le pay – Wexti

mirdinîy deh (dîye) cift kewş le lay

وه زنهیم نهیم (نهیم) جفتی کهوش له پای – ومخت مردنی ده (دیهه) جفت

کهوش له لای

Under hela hans liv såg jag inte hans fötter i ett par skor –

När han dog fanns det tiotals skor vid hans sida

Wexti kar u bar bûme yar – Wexti çiz u biz keydeme diz

(mage)

وهختی کار ئو بار بوومه یار – ومخت چز ئو بز کهیدمه دز

När du behöver mig är jag din vän – När du ska äta

(mage) kallar du mig tjuv

[Otacksamhet]

Wetne keçel sûre, wet: We me çe?

Wetin sûri tune, wet: We tu çe?

وئنته كهچهل سؤره، وئت: وه مه چه؟

وئتن سؤرى تونه، وئت: وه تو چه؟

Man sa till den skallige, det är bröllop, han sa: Vad angår
det mig?

De sa: Det är ditt bröllop, han sa: Vad angår det dig?

Wey hegi bay, we yekê u dûwan nîyewisê

وهى ههگى باى، وه يهكى ئو دووان نىيهوسى

En olycka kommer sällan ensam

X

Xuda xer enasî, şax epê neda

خودا خهر نهئاسى، شاخ ئهپى نهدا

Skaparen känner sin åsna, därför fick den inga horn

Xew le merg birdîye

خهوه له مهرگ بردييه

Sömn är lilla döden (Sömn tar från döden)

Xefet mi xwey, mi xefet nîyexwem

خهفەت م خوهى، م خهفەت نىيهخوهم

Sörjer du för min skull? Jag sörjer inte!

Xer we ga üşê: Ti nefamî

خهر وه گا ئوشى: ت نهفامى

Åsnan säger till tjuren: Du är dum!

Xawin şene, qatir senê!!!

خاون شهنه، قاتر سهنى!!!

Han äger inget, köper mula!!!

Xuda karê bisazê – xaLû xwarza bixwazê

خودا کارئ بسازئ – خالوو خوارزا بخوازئ

Må skaparen göra så att morbrodern ska gilla sin systerson

Xuda genim diris keyd, xetê neyde beynîyan

خودا گنم درس کهید، خهتئ نهیده بهینیان

Då skaparen skapade vete, satte han en skiljelinje i dess mitt

Xan le xanime

خان له خانمه

Bakom varje stor man står en kvinna

Xuda lane eray balDarê kûr diris keyd

خودا لانه ئهراى بالدارئ کوور درس کهید

Gud ordnar med boning till den blinda fågeln

Xuda le suLtan zûrdartire

خودا له سولتان زووردارتره

Gud är starkare än sultanen

Xuda hegi tûway rizqi mûrîj bûrê, bal deyde pê

خودا ههگئ تووواى رزق مووریز بوورئ، بال دهیده پئ

När skaparen vill göra myran lottlös, ger han den vingar

Xweri şewekî le êware tîjtire

خوهر شهوهکئ له ئیواره تیژتره

Morgonsolen är vassare (starkare) än middagssolen

Xweş-ferman şîyerîk dewLemene

خوشفهرمان شییهریک دهولهمنه

Den lyhörde är den rikes partner

Xetne sunete ne le bêxa

خهتته سونهته نه له بېخا

Omskäresle är tradition, kapa inte av hela

Xwem hüç nîyim, xaLûm minêde şêr

خوهم هۆچ نىييم، خالووم مننېده شير

Själw är jag ingenting, min morbror är som en lejon

Xwey dirrêd u xwey dûrnêd

خوهى درنېد ئو خوهى دۆرننېد

River den själw och syr den själw

Xer barê tifeng bû, gurg xweydey

خهس بارئى تفهنگ بوو، گورگ خوهېدهى

Åsnans last var gevär, vargen åt upp den ändå

Xeri karwançî çax nîyew

خهس کاروانچى چاخ نىيەو

Karavandrivarens åsna fetnar inte

Xer gurg dünê, gûş qüçnê

خهس گورگ دۆنئى، گووش قۆچنئى

Ser åsnan en varg, lägger den öronen bakåt

Xas bû, xwem kerdênî – Xiraw bû Xuda kerdênî

خاس بوو، خوهم كهردهنى – خراو بوو خودا كهردهنى

Vart det bra, var det jag – Vart det inte bra, var det gud

Xeri leng düyay qafiles

خهس لهنگ دۆيای قافلەس

Den halte åsnan går bakom karavanen

Xerê ki le me çî – agir barê bû

خەری ک له مه چی – ناگر باری بوو

Den åsna jag (blev av med) förlorade – Må dess last vara eld

Xerê ki we piyazê bisênîdey, le xergaw mirdaLa bû

خەری ک وه پییازی بسینیدی، له خەرگاو مردالا بوو

Åsnan som är köpt för en lök, dör i leran

Y

Ya pişt pirr, ya mişt pirr

یا پشت پیر، یا مشت پیر

Antingen gott om beskyddare, eller gott om egna pengar

Ye rîş u ye qeyçî

یه ریش ئو یه قهچیی

Här har du skägget och här har du saxen

Yekê agir çû le malê, yekêtir melûçig we pê birşan

یهکی ناگر چۆ له مالی، یهکیتیر مهلوچگ وه پی برشان

Den enes hus brann, den andre grillade en sparv över elden

Z

Zigi wirsî xûn key

زگ ورسی خۆن کهی

Svulten mage blöder

Zimsan yey şew bimînê, kari xwey keyd

زیمان یهه شهو بمینێ، کار خوهی کهید

Om vintern stannar för en natt, gör den ändå sitt jobb

Zûri xer nîyetyê, zûr keyde paLan

زووری خەر نییەتی، زوور کەیدە پالان

Han rår inte på åsnan, så han ger sig på (pack-) sadeln

Zig deyde çeçû

زگ دەیدە چەقوو

Ger magen till kniven

[Person som är ute efter bråk]

Zêw sexte, ga we ga tawan girê

زێو سهخته، گا وه گا تاوان گری

Jorden är svårbrukad, tjuren skyller på den andra tjuren

Ordlista

ALûş Klåda

Amûza Farbrors son

Asîyaw Kvarn

Aş Soppa

Aşkira Synlig, Öppet

Aw heLgirê Mognar

BaLdar 1 Fågel 2 Bevingad

Bar Börda, Last

Barîkî Tunnhet

Besre Stad i Irak

Bawanî Hemgift

Bawejin Brors fru

Beg 1 Stor 2 Mäktig 3

Högburen person

BeLa Olycka, Kalamitet

BeLam Men

BeLm Halm

Benna 1 Arkitekt 2 Byggare

Berd 1 Sten 2 Släppt

Berr 1 Bära frukt 2 En sorts
röd sten 3 Öde, Karg

Bertîl Muta, Bestickning

Berü Ekollon

Beşker Utdelare

BetaLa Arbetslös

Betir Sämre

Beü Brud

Bewrew Kom tillbaka

Bê-beş Lottlös, Utan andel

Bêcge Utom

Bêgane Främling

BêL Spade

Bêx Botten

Bidray Dras ut

Bijye Lev!

Birayî Brödraskap

Birêne Naken

Birra Vass, Skarp

Birşan Grillade

Birüye Ögonbryn

Bixt Förtal, Beskyllning

Biznegerrge Skabbig get

Bîbak Orädd

Bîbira Broderlös

Bîgar 1 Sysslöslös 2 Tomhänt

Bîla Tillåt, Låt vara

BîxisLet Karaktärslös

Bûrre Kons läte

Bûşey Mjölka!

CahiL Ung

Cam Skål

Caw 1 Kläder 2 Svepning

Cefa 1 Svårighet 2 Tvång

Cem 1 Samling 2 Samlad

Cewr 1 Svårighet 2 Förtryck

Ciftyar Bonde

Cîya 1 Åtskild 2

Ensamstående

Cîye cengan Krigsfält

Cû Bäck

Cûwanî Ungdom

Cüye Råg

Çarenüs 1 Öde 2 Gud

Çem Å, Bäck

Çemya Bøjde sig

Çeple Klappa händer

ÇeqeL Schakal
ÇiLm Snor
Çinar Tysklönn
Çiz u biz Mage (djurs)
ÇukuLşikin 1 Hycklare 2
Oärlig person
Çuner 1 Rödbeta 2 Beta
Çü Som,Lik

Da 1 Mor 2 Amma 3 Gav
DaL 1 Gam, Asätare 2
Plats,Område 3 Plats i kö
Dan 1 Foder 2 Frö 3 Styck 4
Animalisk fett 5 Del,Andel 6
Suffix med betydelsen
innehålla
Danüke Frö till fåglar
Dar u binciga Snår, Buske
Darizyê 1 Ruttnar 2 Smulas
sönder
Dawan Sköte, Famn
De 1 Av 2 Från
Dem 1 Mun 2 Tänt
Demi çaw Ansikte
Deng u bas Diskussion
Deng Läte,Ljud
Derwes Stänga, Bomma igen
Desxirre Bedra och lura
Dewa Medicin, Bot
DewLemen Rik
DeyBy
Dêan (digan)Tand
Dêan saz Tandläkare
DêwiL Trumma
DiL pak Renhjärtad, Ren
samvete

Dilêr 1 Tapper,Modig 2
Hjälte
Direw 1 Skörda 2 Skörd
Dirêxt Tvekan,Vackla
Dirrêd River
Dirrig Tagg, Törne
Dît (Du) Såg
Dûzex Helvete
Dü 1 Rök 2 Svans
Dükel Rök
Dünê (Hen) Ser
Dür Fjärran,Avlägsen
Dürnêd (Hen) Syr
Düyay 1 Efter 2 Sedan
Düyet Dotter

ELeng eLeng Sakta sakta
ELis Res på dig, Ställ dig upp
Enaze Mått
Erwawî Jordbruk
Espi bidew 1 Snabb häst 2
Väldresserad häst
EşxaL Boskap
Ewsa 1 Sedan 2 Då
Ez Jag

Êwet 1 Föda upp 2
Uppfostra
Êyşa Gjorde ont

Fêr 1 Lära 2 Leta
Fêrege Den vise,Den
kunnige
FiLanî Någon
Fire Mycket
Firexwer Glupsk

Gawan Koherde
Gawanî Jobba som koherde
GemaL Gammal hund
Genim Vete
Gerden Nacke
Gewra 1 Stor 2 Storman
Gêa (Gida) Tiggare
GiLa Blad
Gird(ew) Samlad
Girin 1 Fångar 2 tar
Girinew Gipsar
Girrme Dunder
Girrme hirr Blixt och dunder
Giry(êg) Knut
Gîrê Gråter
Gîrfan Ficka
Gîwe Sko
Gîweker Skomakare
Gîya Växt
Gumra Den som tappat bort sig
Gunakar Syndare
Gûçan Käpp med böjd handtag
Gûr Kalv
Gûştxwer Köttätare

Hakim Domare
HamaL Konkurrent
Har 1 Rabiât 2 Rabies
 besmittad
Hegi 1 När ... blir 2 När ... är
Hekîm Läkare
HeLeLe Reklam
HeLing Gam

HeLpeLe 1 Mardröm 2
 Kalabalik,turbulens
HeLperge Kurdisk folkdans
HeLsê Resa sig
Heres 1 Beskära grenar 2
 Andetag 3 Snöskred
Hersey 1 När ... är 2 Även
 om,Trots att
HewL 1 Oro för ... 2
 Förvirring 3 Last 4 Girighet
HewLe(ge) 1 Last 2 Lastdjur
 3 Handduk
Hewsä Granne
Heya Skam
Heyadar Anständig
Hil Hornlös
Hin Tillhör,Ägs av
Hisar Gård
Hûkare 1 Beroende
 ,Missbrukare 2 Van 3
 Upplärd

Işkeft Grotta
Ixtîyar 1 Val 2 befogenhet

Îse Nu,Just nu

Jenê 1 Spelar
 (musikinstrument) 2 Skakar
 om
Jeng Rost
Jijû Igelkott
Jin mirdê Änkling

Karga 1 Fabrik 2 Verkstad

Karwançî 1 Karavanförare 2

Karavanens ledare

Kase 1 Sköldpadda 2 Skål

Keftew 1 Antändes 2 Satte
igång

KeL girê Parar sig

KeL Bergsbock, Bergsget

KeLên 1 Stor, Massiv 2

Storman

Keman Pilbåge

Kem-beş Liten andel

Kemçig Slev

Kemdesî Fattigdom

Kemtar Hyena

Kene Vattenkälla

KewL u pûs Skinn

Key 1 Hö 2 När

Kêan (Keydan) Höbod

Kirre Knarr

Kîyerd Dolk

Kutek Påk

Kûrkûrek Mal (Insekt)

Kûze Kruka

Kûzeçî Krukmakare

La we la 1 Gå sidleds 2

Sidleds

Laf Tjock täcke

Lane Bo, rede

Lar 1 Smal 2 Sned, Skev 3

Kropp 4 Kråma sig 5 En sorts
gevär

Lare(me) Klagan

Lawelawe Vaggsång, Vaggvisa

Leng Halt

Lerr(ew) Smal

Lîqaw 1 Saliv 2 Silad

risvatten som ska vara bra
för lungsmärtor

Lîtige En sorts maträtt gjord
av mjöl och mjölk

Luwîne Mjölhnare

Lüyet Naken

MaL-birrya 1 Den vars hem
är bestulen 2 Bestulen

MaL-xawin 1 Husägare 2
Hyresvärd

Mamir Höna

Mang Måne

Mange şew Månken

Margezyag Ormbiten

Mawil Respit, Uppskov

Maye 1 Kapital 2 Hona 3
Anledning

Meçîr Tråd, Snöre

Meçit Moské

Meçû Gå inte

Mecûkin Kackla inte

Mejenê Spelar
(musikinstrument)

Meke Gör inte

Mel 1 Varelse 2 Djur 3
Fågel

MeLaLikye Bönfall inte

Melüçig Sparv

Men Måttenhet
motsvarande tio kg (Luristan)

Menzil Hem, Hus

Meres Hundhalsband

Merreze Risfält

Meşke Vattenskinn

Mew 1 Slå inte 2 Sticks inte
Mexwaz Inte vilja
Mexwer Äter inte
Meyû Kommer
Mêr Man
Mêz 1 Kiss 2 Bord
Mêze mêze Kissnödig
Mi Jag
Mift Gratis
Minakar 1 Den som förbjuder 2 Den som påpekar fel
Minêde Liknar
MirdaLa Dör,Stupar
Mirê (Hen) Dör
Mirê (Hen) Dör
Misewî Moderns pojkvän
Mişt 1 Näve 2 Knytnäve 3 Grupp 4 En del
Miziney bigir 1 Fokusera på 2 Fokusera 3 Jobba med
Mîr Furste
Mîrat Arv
Mîye Fårhona
Mîyenê Trötta ut
Muflis Bankrutt,Utfattig
Mûr 1 Myra 2 Lus 3 Sorgesång,Klagosång 4 Bönesten 5 Sigill
Mûrî Myra
Mûşim Jag säger

NaLet Förbannelse ,Fördömelse
Namewq Tid och otid
Naşareza Okunnig,Olärd

Naweyn 1 Mellan 2 Bland 3 Gräns, Skiljelinje
Newker 1 Slav 2 Tjänare
Ney(Nedî) Såg inte
Nezan Okunnig,Fåne
Nêr Hanne
Nicaset 1 Avföring 2 Smuts
Nijî Lins (gröda)
Nirx Pris
Nîyefisi Blir inte blöt
Nîyekujêdew 1 Dör inte 2 Släcks inte
Nîyetaşê 1 Rakar inte 2 Hyvlar inte
Nûkase Nyrik
Nû-Pa Barn som nyligen lärt sig gå
Nûrê Tittar
Nûrr (Nûwirr) Förbannelse
Nûrrê 1 Tittar 2 ser på

Pa pîya Fotgängare
Pacînge Små hål man gräver i brunnens vägg för att kunna klättra upp och ned
PaL 1 Pressa med axeln,Ta i 2 Sluttning
PaLanSadel för mula eller åsna
PaLewan 1 Hjälte,Kämpe 2 Stark 3 Från Pehle
Pas 1 Bakom 2 Baksida 3 Hundens skällande
Pasa Återlämna
Paşne Häl
PeL Klippblock

PeLe Höstregn
PeLeng Leopard
Pelet Rep
PeLing Leopard
PêLa Sko
Pen 1 Råd 2 Ordspråk 3
 Trick, Fint 4 Opassande
 beteende 5 Lätt (vikt)
Peringe 1 Övergång 2
 Flodövergång bestående av
 stenar i floden
Pes (Pez) Får (djur)
Pêş 1 Fram 2 Framsida
Pif 1 Blåsa, Kraftig utandning
 2 Fis
Pile 1 Grad 2 Trappa 3
 Höstregn 4 Våning 5
 Kategori, Slag 6 Rörelse
Pirs 1 Sorgvaka 2 Fråga
Pîran 1 Oljelampans glas
 som innefattar elden 2
 Sorgsen 3 Ledsen
Pîrî Ålderdom
PîyaLe Glas
Pîyawetî 1 Ridderlighet 2
 Mannamod 3 Hederlighet
PîyeL Bro
PûLadîn Av stål
Pûnge 1 Vild mynta 2 Polej
 mynta
QafîLe Karavan
Qap 1 Ram 2 Behållare
Qatir Mula
Qayimî Hårdhet
QeLa Kråka
QersequL Åsnans spillning

Qert Lån
QewaLe 1 Kontrakt
 ,Överenskommelse 2
 Dokument, Urkund
Qewr Grav
Qewr-ken Dödgravare
Qeyçî Sax
Qeza Olycka, Kalamitet
Qij Hår (Huvud)
QîLa 1 Fästning, Borg 2
 Kråka
QîLaf 1 Skida, Fodral 2
 Svärds-skida
QuLing Hacka
Qurb 1 Aktning 2 Respekt 3
 Rykte
Qüçne Läger bakåt
Qülinê Gal
Qüt Svälja

Ras 1 Rak 2 Rätt 3 Höger 4
 Plan, Jämn
Raw Jakt
Rehman 1 Gud 2
 Förbarmande
Req 1 Hård 2 Torr 3
 Genomfrusen
Resin Rep
Retinê Ryter
Rewa Tillåtet
Rewyad(ew) 1 Läger sig 2
 Slutar 3 Avslutas
Rê rê kird 1 Gick sakta 2
 Tvekade
Rixi eçê Är rädd
Rîşqenî Till åtlöje

Rîyen Flock av får
Rrimnê 1 Störta 2
Rasera,Rämna
RûLe Kära,Älskade
Rûwa Räv
Rûwî Räv

Saçû Rak käpp
Salar 1 Kry
2 Överbefälhavare,Ledare
Saman 1 Välsignelse 2
Ordning
San 1 Sten 2 Kung,Monark 3
Slipsten 4 Plats
SawmaL Hyresvärd,Husets
ägare
Saz Flöjt
Sefa Glädje
SeLamet 1 Frisk 2 Hel
Seng u men Förutsättning
Seng u tirazû Våg(Vägning)
Setmenî Hundralapp
Sewr Tålamod
Sey (Seg) Hund
Sêf (Sêw) Äpple
Sênêd (Du) Köper
Sifredirr Otacksam
SipLe Dumbom,Fåne
Siqan Ben,Skelett-del
Siqan azayî Friskhet
Sirr 1 Halkig 2 Mycket kall 3
Hemlighet 4 Ljudlös 5 Smörja
6 Domnad 7 Åsnans skri
Sitr 1 Hemlighet 2 Rykte
,Heder 3 Trolldom
Sûwar Ryttare

Şa-diz Tjuvarnas
kung,Mycket skicklig tjuv
Şardêwa Gömde den
Şelîte Skamlös
Şen 1 Sand 2 Skoj,Spratt
Şerm 1 Skam,Anständighet 2
Skämmas 3 Blyghet 4 Hut 5
Sköte,Vagina
Şerr Problem
Şesi xew Yrvaken
,Sömndrucken
Şewal 1 Kalsong 2 Byxa
Şewekyan Morgonstund,På
morgonen
Şêt Knäpp,Galen
Şêwya 1 Blandades 2
Tumult 3 Då en plan eller
arbete går om intet
Şikar 1 Villebråd 2 Jakt
Şiknê 1 Tar sönder 2 Knäcker
Şirr Gammal
Şitir Kamel
Şitirewan Kamelherde
Şîre u yere Kooperativ
Şîrî Barndom
Sunet Tradition
Şûwanî Arbeta som
fåraherde

Taf 1 Hast 2 Brådska
TaLan Plundring
Tancî 1 Jakthund 2 Vinthund
Tane 1 Pupill 2 Klander
,Kritik 3 Fläck

Tarîf 1 Beröm 2 Definition
3 Berätta om
Tasnê Kväver
Tawan 1 Skuld, Beskyllning 2
Fel 3 Böta
Tawisan Sommar
Tema 1 Önskan 2 Girighet
Temakar Girig
Teng 1 Trångomål 2 Trång
, Åtstramande 3 Trångt pass 4
Knyta hård
Tep u tûz Damm
Tewn Mattmaskin
Tewq 1 krans 2 Järn ring 3
Mittbena
Tewr Yxa
Teyre Tjuv
Têr Mätt
Tike 1 Droppe 2 Grillade
köttbitar
Tilanim (Jag)
Mosade, Klämde, Krossade
Tinaf Rep
Tiway Vill du
Tike 1 Bit, Del 2 Munsbit
Tîr 1 Pil 2 Skott
Tîşig Yxa
Tiyerîke-şew Mörk natt
Tiyet Stor och slät sten
Tûk 1 Skal 2 Mjäll
TûkiLaş 1 Träflisa 2 Bark
Tûr 1 Fåne, Idiot 2
Osams, Oenig 3 Nät
Tûrya Blev sur och gick, Blev
osams
Tûway (Hen) Vill

Tûz Damm
Tûlekî 1 Åtlöje, Att driva
med någon 2 Kranium 3
Fjantig
Tûre Säck
Tûtig Valp
Usa Mästare
Wa Vind
Wade 1 Förbindelse 2 Löfte
We cas Är kvar
Wefir Snö
Wehar Vår
Wene (Weger ne) Annars
Wer kefê 1 Hamnar framför
2 Utvecklas
Wer 1 Framsida 2 Framför
Weren Bagge, Fårhanne
Werr En sorts "kappa" gjord
av samma material som
Gilîm som görs av getull. Den
vävs inte, utan man pressar
ihop den så den formar
matta eller i detta fallet
plagg
Weten 1 Hemland 2 Nation
Weü Brud
Wey 1 Brud 2 Björk
Wiraz Svin
Wirsî Hungrig
Xan 1 Khan 2 Furste 3
Storman
Xanim 1 Dam 2 Fru

Xawin-MaL 1 Husägare 2
Hyresvärd
Xaye 1 Testikel 2 Mod
Xergaw 1 Lera 2 Gyttja, Slam
Xerid (du) Köper
Xetne Omskäreelse
Xêz Vis
Xiše Prassel
Xiř Familj
XuLekû Aska
Xûwî 1 Godhet 2 Bra
Xwazmenî Frieri
Xweř-ferman 1 Lyhörd 2
Den som lyder minsta vink
Xweř-hisaw Generös
Xwey 1 Äter 2 Hen själv

Yey lawa Plötsligt

Zanû Knä
Zat 1 I åtanke 2 Mod 3
Existens, Vara
Zel Vass (Växt)
Zerr Guld
ZewaL 1 Börda 2 Fiende
ZiLm Orättvisa
Zinê Levande

Källor

- **Ferhengî başûr** , Pûrsman förlag, 2006 av **Ebbas Celîlîan** (عباس جلیلیان)
- **Zerîne u sîmîne 3**, PDF format, ej publicerad av **Ebbas Celîlîan** (عباس جلیلیان)
- www.feyli.se